

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิตติวดี บุญซื่อ. กลุ่มทักษะภาษาไทย ใน หลักสูตรประถมศึกษา 2521: ทฤษฎี และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ, 2520.
- กุศล สุจรรยา. พัฒนาการด้านศิลปะของเด็ก ใน ศูนย์ศึกษา 11(พฤศจิกายน 2502): 25.
- คะนิง สายแก้ว. ผลการจัดกิจกรรมการสังเกตที่มีต่อความพร้อมทางภาษาและการแก้ปัญหาของเด็กของเด็กปฐมวัย. วิทยาลัยครุสุรินทร์, 2534.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.
- จารุพรรณ ททรัพย์ปรุง. ผลการสอนจิตรกรรมที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะศึกษาของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- จันทวรรณ เทวรักษ์. อิทธิพลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และแนวทางการศึกษาในวัย 4-6 ขวบ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.
- จำเนียร โชติช่วงและคณะ. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ศาสนา, 2516.
- จำเนียร โชติช่วง. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.
- ชลอ พงษ์สามารถ. ศิลปะสำหรับครูมัธยม. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2526.
- ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2533.
- ชัยพร วิชชาวุธ. มุลสารจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: หน่วยผลิตตำรา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ดวงเดือน ศาสตรภัทร. การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.
- ดวงเดือน ศาสตรภัทร. การวัดและประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย ใน ประมวลสาระวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 8. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.

- ดวงเดือน อ่อนน่วม และคนอื่นๆ. รูปแบบโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็ก
สามารถพิเศษในชั้นประถมศึกษา. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ดวงพร เลาทกุล. การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้จากภาพถ่ายและภาพวาดของ
เด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ทวีเกียรติ ไชยงยศ. สุนทรียะทางทัศนศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร,
2538.
- นนุช ภัทรารดร. สถิติการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2538.
- นรินทร์ รอดเอี่ยม. การศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กนักเรียนชั้นประถม-
ศึกษาด้วยแบบทดสอบรูปภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- นิรมล (ศิริณสาร) สวัสดิบุตร. ศิลปศึกษาสำหรับครูประถม. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ศิริณสาร, 2525.
- นิตยา ประพฤติกิจ. การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2539.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์และคณะ. จิตวิทยาพัฒนาการ. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516.
- บุญธรรม กิจปราดาปริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับ
การวิจัย. นครปฐม: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.
- ประคอง วรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ภาควิชาวิจัยทางการ
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ประไพจิตร สุขสวัสดิ์. พัฒนาการด้านการรับรู้ขนาดวัตถุของเด็กก่อนวัยเรียน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2534.
- ประภาพรพรรณ สุวรรณสุข. เข้าใจเด็กปฐมวัย ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
การสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 เล่มที่ 1. พิมพ์
ครั้งที่ 8. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537. .
- ประภัสร นิยมธรรม. ศิลปะเด็กเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา,
2522.
- ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. การพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อ
ส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการสอนที่พัฒนาการเรียนรู้
ด้านภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ใน **ปฐมวัยศึกษา: กิจกรรมสื่อการสอนเพื่อ
ฝึกทักษะและพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. การรับรู้ทางศิลปะ: สามมิติทัศนะทางศิลปะและศิลปศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2533.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. **มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
การศาสนา, 2531.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. **สมองลูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร
. แปลแพ็บลิชซิ่ง, 2538.
- พัฒนาพร สุทธิยานุช. การรู้จักออกคำเสียงภาษาไทยกลางของเด็กก่อนวัยเรียน
ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาพื้นเมืองในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ไพฑูริย์ พูลสุข. ผลการสอนศิลปะวิจารณ์ตามแนวทฤษฎีของยีน เอ มิทเลอร์
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะวิจารณ์ของนิสิตสาขาวิชา
ศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- มงคล ภาวิงคนันท์. ผลของรูปแบบของตัวชี้วัดความลึกต่อการรับรู้ความลึกใน
รูปภาพสองมิติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- มยุรี เพชรอักษรและสร้อยสุดา วิทยากร. ศึกษาการรับรู้ประสาทสัมผัสทางตาของ
นักเรียนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ ใน รายงานการวิจัยคณะเทคนิคการแพทย์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2522.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. **ทัศนศิลป์เชิงปฏิบัติการ**. กรุงเทพมหานคร. ภาพพิมพ์
กรุงเทพ, 2530.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. **การประกวดภาพศิลปะเด็กไทย**. กรุงเทพมหานคร, 2530.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. **เอกสารคำสอนวิชา ศล.141 หลักการออกแบบสำหรับครู**.
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2537.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. **เอกสารคำสอนวิชา 2709609สุนทรียศาสตร์และ
ศิลปะวิจารณ์**. ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2541.
- เยาวพา เตชะคุปต์. **กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน**. กรุงเทพมหานคร:
โอเคียนสโตร์, 2528.

- โยธิน ศันสนยุทธรและคณะ. **จิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2533.
- ราตี ทองสวัสดิ์และคนอื่นๆ. **เอกสารชุดอบรม หน่วยที่ 6 การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.
- รังนี นพเกตุ. **การรับรู้ในสาหรานุกรมศึกษาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.
- เลิศ อำนันทนะ. **หลักการสอนศิลปศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หน่วยที่ 6 – 7 เล่มที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2537 .**
- วราภรณ์ รักวิจัย. **การศึกษาแก่นวัยเรียน. เอกสารประกอบการสอน ก.ร. 311. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.**
- วรวรรณ เหมชะญาติ. **ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดของกาเย่ที่มีผลต่อความสามารถในการรับรู้ทางด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.**
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **ศิลปะเด็ก: สภาพปัจจุบันและอนาคต ใน สรุปรายงานการสัมมนาวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์การพิมพ์, 2529.**
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **การสอนศิลปะให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ ใน นิทรรศการภาพเขียนเด็กไทยทั่วประเทศ. กรุงเทพมหานคร, 2521.**
- วิรุณ ตั้งเจริญ. **ศิลปะศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วิมลอาร์ต, 2526.**
- วิรุณ ตั้งเจริญ. **ศิลปะศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์, 2539.**
- วุฒิ วัฒนสิน. **องค์ประกอบศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2539.**
- ศศิอร รอสุงเนิน. **ผลของตัวชี้้นำความลึกในภาพที่มีต่อการรับรู้ของเด็กเรียนซ้ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.**
- ศิริลักษณ์ ศรีกมล. **แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการสอนที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย ในปฐมวัยศึกษา: กิจกรรมสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะและพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.**

- สมร ทองดีและสุกัญญา กาญจนกิจ. วิศวนาการทางการศึกษาปฐมวัย ใน **ประมวลสาระชุตวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช, 2537.
- สาวิตรี จันท์สวัสดิ์. การศึกษาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สุชา จันท์เอมและสุรางค์ จันท์เอม. **จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- สุชาติ เกาทอง. **หลักการทัศนศิลป์**. กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์, 2538.
- สุชาติ สุทธิ. **การเรียนรู้การเห็น: พื้นฐานการวิจารณ์ทัศนศิลป์**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์, 2335.
- สุนีย์ ชีรดากร. **จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2523.
- สุลักษณ์ ศรีบุรี. **คุณค่าของศิลปะจากทัศนะของบุคคลต่างๆ: วารสารครุศาสตร์**. 22 (กรกฎาคม – กันยายน), 2536.
- สุวรรณิ ขอบรูป. **การพัฒนาโปรแกรมการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กวัยอนุบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- เสาวนีย์ บุญยะฤทธิ. **ผลการสอนโดยวิธีการสังเกตที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะของเด็กอายุ 4 ถึง 6 ปี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- หทัยรัตน์ คงวัฒนะ. **การพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- หรรษา นิลวิเชียร. **ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์, 2535.
- อารี สุทธิพันธุ์. **ทัศนศิลป์และความงาม**. กรุงเทพมหานคร: แสงศิลป์การพิมพ์, 2532.
- อุบล คู่จินดา. **หลักและวิธีการสอนศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2532.
- อำไพ ตีรณสาร. **ขยายมุมมองการเรียนรู้ศิลปะ ใน นิทรรศการศิลปะการประถมศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 7**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.

เฮเลน กิตติพรพิมล. ผลของการเรียนในโรงเรียนที่มีผลต่อการรับรู้ความลึกของภาพ 2 มิติของเด็กอายุ 5 และ 6 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ภาษาอังกฤษ

Arnheim, R. **Art and visual perception**. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1954.

Arnheim, R. **Art and visual perception(the new vision)**. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1974.

Barbour, N. , and Seefeldt, C. **Early childhood education an introduction**. America. Macmillan college Inc., 1994.

Bloom, B. **Compensatory education for cultural deprivation**. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1964.

Broman, B. **The early year in childhood education**. Boston: Houghton Mifflin, 1982.

Clarkin, M. A. **National gallery of art activity book**. Washington, D.C.: Harry N. Abrams inc., 1994.

Cole, B. and Schacfer, C. " Can young children be art critics"? **young children** 45 (1990): 33-38.

Cratty, B. J. **Perception and moter development infants and children**. New York : The Macmillan Company , 1970.

Dixon, G. and Chalmers, F. G. The expressive art in education. **childhood education** 67 (1990): 12-17.

Dowidson, R. **What is art, experience art in the world around your**. New York: Oxford University Press, 1993.

Douglas, N. , Schwartz, J. and Tayler, J. The relationship of cognitive style of young children and their modes of responding to paintings. **studies in art education** 22 (1981): 24-32.

Douglas, N. , Schwartz, J. The effect of teacher in - servic education on the development of art idea with 6 year old culturally deprived children **final report of the se. education laboratory**. december, 1969.

- Edward, D. A. **The effects of instructional session on the perception of single depth cues in two dimensional pictorial materials by children aged 5 and 6.** dissertation abstracts 32: 4541- A, 1971.
- Eli, S. **The cognitive base of human learning.** 3rd ed, Illinois, the Dorsey Bess Home Wood, 1974.
- Elkind, D. , Koegler, R. R. and Elsie, G. Studies in perceptual development: II part – whole perception. **child development** 35 (March), 1964.
- Falkenrath, J. F. (1995). **Speaking of art teachers' conversation with preschoolers about their art.** [CD-ROM]. abstract from: proquest – File dissertation abstract item: 9525040
- Feldman, E. B. **Art as image and idea.** New Jersey: Frenic - Hall Inc., 1967.
- Feldman, E. B. **Varieties of visual experience.** Englewood cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1972.
- Feldman, E. B. **Art criticism, reading.** USA: National Art and Education Assosition, 1978.
- Feldman, S. C. Visual perception of children and their relation to reading . **dissertation abstracts** 22: 1084 - 1085.
- Francis, H. **Languge in teaching and learning.** (Great Britain: Groge Allen & Unwin Publishers, 1977) 23-28.
- Goins, J. T. Visual perception abilities and early reading program. **supplementary education monographs.** Chicago, 1958.
- Hagen, M. A. Picture perception: toward a theoretied model. **psychological bulletin** 81 (August 1974): 471- 497.
- Helms, D. B. andTurner, J. S. **Exploring child behavior.** Tokyo: C.B.S. College publishing, 1981.
- Herberholz, B. and Hanson, L. **Early childhood art.** USA: wm.C. Brown, 1985.
- Herberholz, D. **Developing artistic and perceptual awareness: practice in the elementary classroom.** USA: wm. C. Brown, 1990.
- Hurwitz, A. and Madeja, S. **The joyous vision: source book for elementary art appreciation.** New Jersey: Prentice - Hall, Inc. Englewood Cliffs, 1977.
- Isenberg, J. P. and Jalongo, M. R. **Creative expression and play in early childhood curriculum.** USA: Macmillan publishing, 1993.

- Kellogg, R. **Analyzing children's art**. California: Mayfield publishing, 1969.
- Lansing, K. M. **Art artists and education**. New York: Macgraw Hill Book company, Inc., 1969.
- Lertlak, S. **The effects of information level and depth cues as portrayed in static two - dimensional pictures on the perception of depth by children age five and six**. dissertation abstracts 32: 5623-5624A, 1972.
- Ling, B. C. Form discrimination as a learning cue camp. **psychological monographs** 17. No. 2 infant, 1964.
- Mayesty, M. **Creative active for children in the early primary grades**. USA: Delmer, 1986.
- Mcafee, J. and Degée, R. M. **Art, culture and environment: a catalyst for taeching**. C.A.: Wadsoorth publishing Co., 1977.
- Munn, N. L. **Psychology**. 3rd ed. Boston, Houghton Mifflin Company, 1956.
- Mussen, P. M. **The psychological development of the child**. Englewood Cliffs, New York: Prentice Hall, 1964.
- O ' Nell, J. J. and Oyer. Visual perception. **journal of speech and hearing disorder**. 21, 1961.
- Piaget, J. and Inhelder, B. **The psycology of the child**. translated by Helen Weaver. New York: Basic Book, 1966.
- Rouse, S. N. Visual perception: an Intergrad part of the art education curriculum. **pissertantion abstracts internationnal** 32 (1994): 1300.
- Ruch, J. **Psychology: the personal science**. Belmont: Wansworth, 1984.
- Schirmacher , R . **Art and creative development for young children**. 2 nd ed. USA: Delmar , 1993 .
- Seefeld, C. The effect of a program designed to increase young children's of texture. **studies in art education**. 20 (1976): 40-43
- Seefeld, C. **Teaching young children**. USA: Prentice – Hall, Inc., 1980.
- Spodek, B. and Sarocho, O. N. **Right from the start : teaching children ages three to eight**. Allyn and Bacon, 1994.
- Travers, R. M. and Victor, A. **The design of pictures for teaching children in elementary school**. A.V. Communication Review I (spring 1970)

Tyler, R. W. **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago: The University of Chicago Press, 1971.

Vernon, M. D. **Perception through experience**. London: Methuen, 1970.

Vernon, M. D. The development of visual perception in children. **in beyond aesthetics: investigations into the nature of visual arts**. Don, R. Brothwell, London: Thames and Hudson Ltd. , 1976.

Watson, R. **Psychology of the child**. Tokyo: Popan Company, 1965.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มะลิฉัตร เอื้ออานันท์
อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริลักษณ์ ศรีกมล
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์วิรัตน์ คุ่มคำ
อาจารย์สอนศิลปศึกษา
โรงเรียนวัดสี่สุท
สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
4. อาจารย์อภิสิทธิ์ จรัสชนะเพท
อาจารย์สอนระดับอนุบาล
โรงเรียนอนุบาลบ้านรัก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างการคำนวณค่าทางสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การคำนวณค่าระดับความยากและค่าอำนาจของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล
2. การคำนวณค่าความเที่ยงของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล
3. การคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะ
4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง
5. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะ ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลอง

1. การคำนวณค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กอนุบาล

1.1 การคำนวณหาค่าระดับความยากของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

จากสูตร

$$P = \frac{R_U + R_L}{X_{\max}(N_U + N_L)}$$

R_U = ผลรวมของคะแนนของนักเรียนในกลุ่มสูง
 R_L = ผลรวมของคะแนนของนักเรียนในกลุ่มต่ำ
 N_U = จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
 N_L = จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ
 X_{\max} = คะแนนเต็มของข้อสอบข้อนั้น

(นงนุช ภัทรนคร, 2538)

ตัวอย่าง การคำนวณค่าระดับความยากของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล ข้อที่ 4

ข้อมูล $R_U = 11$, $R_L = 2$, $X_{\max} = 2$
 $N_U = 8$, $N_L = 8$

$$F = \frac{11 + 2}{2(8 + 8)}$$

$$F = 0.40$$

1.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

จากสูตร

$$D = \frac{R_U - R_L}{(X_{\max})N_U}$$

ตัวอย่างการคำนวณ ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาลข้อที่ 4

ข้อมูล $R_U = 11$, $R_L = 2$
 $N_U = 15$, $X_{\max} = 2$

$$= \frac{11 - 2}{2 (15)}$$

$$= 0.56$$

ตารางที่ 6 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะ สำหรับเด็กวัยอนุบาล

ข้อที่	ค่าระดับความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.56	0.37
2	0.59	0.31
3	0.43	0.37
4	0.40	0.56
5	0.43	0.37
6	0.59	0.31
7	0.43	0.30
8	0.31	0.37
9	0.25	0.50
10	0.50	0.30
11	0.46	0.31
12	0.56	0.30
13	0.31	0.62
14	0.46	0.43
15	0.50	0.30
16	0.34	0.43
17	0.28	0.56

2. การคำนวณค่าความเที่ยงของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาช (Cronbach)

จากสูตร
$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left| \frac{1 - \sum S_i^2}{S_x^2} \right|$$

เมื่อ K = จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ
 $\sum S_i^2$ = ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ความแปรปรวนรวมของคะแนนแต่ละข้อ ($\sum S_i^2$)

$$\sum S_i^2 = S_1^2 + S_2^2 + S_3^2 + \dots + S_{20}^2$$

(บุญธรรม กิจปรีตาภิรักษ์, 2534)

2.1 การคำนวณค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม (S_x^2)

จากสูตร
$$S_x^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

แทนค่าในสูตร

$$S_x^2 = \frac{30 (7543) - (450)^2}{870}$$

$$S_x^2 = \frac{226290 - 202500}{870}$$

$$S_x^2 = \frac{23790}{870}$$

$$S_x^2 = 27.52$$

2.2 ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ (S_i^2)

จากสูตร
$$S_i^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

ตัวอย่างการคำนวณ ค่า S_i^2 ในข้อ 4
แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} S_i^2 &= \frac{30(29) - (23)^2}{870} \\ &= \frac{870 - 529}{870} \\ &= 0.39 \end{aligned}$$

2.3 ความแปรปรวนของคะแนนรวมแต่ละข้อ ($\sum S_i^2$)

จากสูตร
$$\sum S_i^2 = S_1^2 + S_2^2 + S_3^2 + \dots + S_{20}^2$$

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} \sum S_i^2 &= 0.37 + 0.31 + 0.37 + 0.56 + 0.37 + 0.31 + 0.30 + 0.37 + 0.50 + 0.30 + 0.31 + 0.30 + \\ &\quad 0.62 + 0.43 + 0.30 + 0.43 + 0.56 \end{aligned}$$

$$\sum S_i^2 = 4.40$$

แทนค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง ในสูตร

$$\begin{aligned} \alpha &= \frac{K}{K-1} \left| \frac{1 - \sum S_i^2}{S_x^2} \right| \\ &= \frac{17}{17-1} \left| \frac{1 - 4.40}{27.52} \right| \end{aligned}$$

$$= \frac{17 (1 - 0.159)}{16}$$

$$\alpha = 0.89$$

ความเที่ยงของแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล มีค่าเท่ากับ 0.89

3. การคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะ

3.1 การคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน

จากสูตร	\bar{X}	=	$\frac{\sum X}{N}$
เมื่อ	\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	=	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	=	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(ประกอบ การทศ, 2535)

คะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

	$\sum X$	=	219
	N	=	15
แทนค่า	\bar{X}	=	$\frac{219}{15}$
		=	14.60

คะแนนหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

	$\sum X$	=	365
	N	=	15
แทนค่า	\bar{X}	=	$\frac{365}{15}$
		=	24.33

คะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

	$\sum X$	=	220
	N	=	15
แทนค่า	\bar{X}	=	$\frac{220}{15}$
		=	14.66

คะแนนหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

$$\begin{aligned} \sum X &= 277 \\ N &= 15 \\ \text{แทนค่า } \bar{X} &= \frac{277}{15} \\ &= 18.46 \end{aligned}$$

3.2 การคำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร } \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \\ \text{เมื่อ } \text{S.D.} &= \text{ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน} \\ X &= \text{คะแนนของนักเรียน} \\ \sum_{i=1} X &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ \sum X^2 &= \text{ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนนักเรียน} \end{aligned}$$

(ประกอบ กรรณสูตร, 2535)

คะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

$$\begin{aligned} \sum X &= 219 \\ \sum X^2 &= 3471 \\ (\sum X^2) &= 47961 \\ N &= 15 \end{aligned}$$

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{15(3471) - (219)^2}{15(15-1)}} \\ \text{S.D.} &= \sqrt{19.59256} \\ \text{S.D.} &= 4.42 \end{aligned}$$

คะแนนหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

$$\begin{aligned} \sum X &= 365 \\ \sum X^2 &= 9019 \\ (\sum X^2) &= 133225 \\ N &= 15 \end{aligned}$$

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{15(9019) - (365)^2}{15(15-1)}} \\ &= \sqrt{9.80952} \\ \text{S.D.} &= 3.13 \end{aligned}$$

คะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

$$\begin{aligned} \sum X &= 220 \\ \sum X^2 &= 3502 \\ (\sum X^2) &= 48400 \\ N &= 15 \end{aligned}$$

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{15(3502) - (220)^2}{15(15-1)}} \\ &= \sqrt{9.6666} \\ \text{S.D.} &= 4.43 \end{aligned}$$

คะแนนหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

$$\begin{aligned} \sum X &= 227 \\ \sum X^2 &= 5315 \\ (\sum X^2) &= 76729 \\ N &= 15 \end{aligned}$$

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{15(5315) - (227)^2}{15(15-1)}} \\ &= \sqrt{14.26667} \\ \text{S.D.} &= 3.77 \end{aligned}$$

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

ตารางที่ 7 คะแนนการรับรู้ทางศิลปะของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

นักเรียนคนที่	คะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลอง		คะแนนของนักเรียนกลุ่มควบคุม	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	25	32	24	26
2	20	25	20	25
3	18	27	19	21
4	18	28	18	22
5	16	24	17	17
6	15	24	16	20
7	15	27	14	19
8	14	23	14	18
9	14	23	14	15
10	13	22	13	18
11	12	25	13	16
12	11	22	11	16
13	11	22	11	17
14	9	20	8	13
15	8	21	8	14
\bar{X}	14.60	24.33	14.67	18.47
$S.D.^2$	19.54	9.80	19.67	14.29

4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t – independent test)

4.1.1 ทดสอบความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

$$\begin{array}{l} \text{กลุ่มควบคุม} : \overline{X}_1 = 14.67 \quad S.D_1^2 = 19.67 \quad n_1 = 15 \\ \text{กลุ่มทดลอง} : \overline{X}_2 = 14.60 \quad S.D_2^2 = 19.54 \quad n_2 = 15 \end{array}$$

ใช้ F - test มีสูตรคือ

$$F = \frac{S.D_1^2}{S.D_2^2} \quad df_1 = n_1 - 1 \quad df_2 = n_2 - 1$$

ตั้งสมมติฐาน

$$\begin{array}{l} H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2 \\ H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2 \end{array}$$

$$\alpha = .01 \quad df_1 = 14 \quad df_2 = 14$$

ค่าวิกฤติ F = 3.71

แทนค่าในสูตร

$$\begin{array}{l} F = \frac{19.54}{19.67} \\ F = 0.99 \end{array}$$

ค่า F ที่คำนวณได้มีค่า 0.99 น้อยกว่าค่าวิกฤติ F ระดับนัยสำคัญที่ .01 อ่านได้จากตาราง (3.71) สรุปว่าความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองไม่แตกต่างที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .01

4.1.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะจากนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองเลือกใช้ t -test ทดสอบแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระกัน (t - independent test)

สูตร t -test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S.D_1^2 + (n_2 - 1)S.D_2^2}{df} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 1$$

เมื่อ \bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มควบคุม
 \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลอง
 $S.D_1^2$ = ค่าความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มควบคุม
 $S.D_2^2$ = ค่าความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลอง
 n_1 = จำนวนนักเรียนกลุ่มควบคุม
 n_2 = จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง

(ประกอบ กรรณสูต, 2535)

ตั้งสมมติฐาน

$$H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$$

$$\alpha = .01 \quad df = 28$$

ค่าวิกฤติ $t = \pm 2.763$

แทนค่าในสูตร

$$t = \frac{14.67 - 14.60}{\sqrt{\frac{(15 - 1)19.67 + (15 - 1)19.54}{28} \left[\frac{1}{15} + \frac{1}{15} \right]}}$$

$$= \frac{0.07}{\sqrt{2.614}}$$

$$= \frac{0.07}{1.617}$$

$$= 0.043$$

ค่า t ที่คำนวณได้ (0.043) น้อยกว่าค่าวิกฤติ t ระดับนัยสำคัญ .01 สรุปว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .01

4.2 การเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ทางศิลปะระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองโดยการทดสอบค่าที (t - independent test)

4.2.1 ทดสอบความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

$$\begin{array}{l} \text{กลุ่มทดลอง : } \overline{X}_1 = 24.33 \quad S.D_1^2 = 9.80 \quad n_1 = 15 \\ \text{กลุ่มควบคุม : } \overline{X}_2 = 18.47 \quad S.D_2^2 = 14.29 \quad n_2 = 15 \end{array}$$

ใช้ F - test มีสูตรคือ

$$F = \frac{S.D_1^2}{S.D_2^2} \quad df_1 = n_1 - 1 \quad df_2 = n_2 - 1$$

ตั้งสมมติฐาน

$$\begin{array}{l} H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2 \\ H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2 \end{array}$$

$$\alpha = .01 \quad df_1 = 14 \quad df_2 = 14$$

ค่าวิกฤติ $F = 3.71$

แทนค่าในสูตร

$$\begin{array}{l} F = \frac{3.13}{3.78} \\ F = 0.83 \end{array}$$

ค่า F ที่คำนวณได้มีค่า 0.83 น้อยกว่าค่าวิกฤติ F ระดับนัยสำคัญที่ .01 ที่อ่านได้จากตาราง (3.17) สรุปว่าความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .01

4.2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะจากนักเรียน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองเลือกใช้ t - test ทดสอบแบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
อิสระกัน (t - independent test)

สูตร t - test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S.D_1^2 + (n_2 - 1)S.D_2^2}{df} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

- เมื่อ \bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลอง
 \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มควบคุม
 $S.D_1^2$ = ค่าความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลอง
 $S.D_2^2$ = ค่าความแปรปรวนของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มควบคุม
 n_1 = จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง
 n_2 = จำนวนนักเรียนกลุ่มควบคุม

(ประกอบ กรรณสูต, 2535)

ตั้งสมมติฐาน

$$H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$$

$$\alpha = .01 \quad df = 28$$

ค่าวิกฤติ $t = \pm 2.763$

แทนค่าในสูตร

$$t = \frac{24.33 - 18.47}{\sqrt{\frac{(15 - 1)9.83 + (15 - 1)14.29}{28} \left[\frac{1}{15} + \frac{1}{15} \right]}}$$

$$= \frac{5.86}{\sqrt{1.61}}$$

$$= \frac{5.86}{1.27}$$

$$= 4.614$$

ค่า t ที่คำนวณได้ (4.614) น้อยกว่าค่าวิกฤติ t ระดับนัยสำคัญ .01 สรุปว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .01

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะ ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลอง

5.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ทางศิลปะก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มทดลองใช้ t - test

จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ $\sum D$ = ผลรวมของผลต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะ
 $\sum D^2$ = ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะ
 N = จำนวนนักเรียน

(ประกอบ กรรณสูตร, 2535)

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} \sum D &= 146 \\ \sum D^2 &= 1488 \\ N &= 15 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} t &= \frac{146}{\sqrt{\frac{15(1488) - (146)^2}{15-1}}} \\ &= \frac{146}{\sqrt{71.7143}} \end{aligned}$$

$$= \frac{146}{8.468}$$

$$t = 17.241$$

ในกรณีภายในกลุ่มชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ $(N-1 = 15-1) = 14$ จากการเปิดตาราง ค่าที่ $.01 t_{14} = 2.624$

สรุปค่าที่ t ที่คำนวณได้เท่ากับ 17.241 มีค่ามากกว่าค่า t ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ที่ df 14 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.624 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลองหลังการทดลองแตกต่างกับค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

รายละเอียดการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ทางศิลปะก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลอง

นักเรียนคนที่	คะแนนของกลุ่มทดลอง		D	D^2
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	25	32	7	49
2	20	25	5	25
3	18	27	9	81
4	18	28	10	100
5	16	24	8	64
6	15	24	9	81
7	15	27	12	144
8	14	23	9	81
9	14	23	9	81
10	13	22	9	81
11	12	25	13	169
12	11	22	11	121
13	11	22	11	121
14	9	20	11	121
15	8	21	13	169
			$\Sigma D = 146$	$\Sigma D^2 = 1,488$

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

แบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... การวัดผล ก่อนเรียน หลังเรียน คะแนนที่ได้ คะแนน

กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบชุดนี้มีลักษณะเป็นแบบทดสอบรายบุคคลใช้ประกอบคำถาม มีจำนวน 17 ข้อ คะแนนเต็ม 34 คะแนน ภาพที่ใช้ประกอบการทดสอบทั้งหมด 4 ภาพ ใช้เวลาทดสอบ 40 นาที

การเตรียมการสอบ

1. ศึกษาแบบทดสอบและเกณฑ์การให้คะแนนให้เข้าใจ
2. แบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาลนี้ใช้คู่กับภาพงานศิลปะที่ครูคัดเลือกแล้ว ได้กำหนดให้ทดสอบเด็กครั้งละ 1 คน การทดสอบทำโดยใช้คำถามด้วยคำพูด ให้เด็กแสดงออกถึงการรับรู้ทางศิลปะที่มีเกี่ยวกับเส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว
3. การประเมินผลให้ดูจากการตอบคำถามหรือการชี้บอกรายละเอียด โดยพิจารณาถึงความถูกต้องและปริมาณของคำตอบตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วบันทึกลงในตารางข้างล่าง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อตามคะแนนที่เด็กได้
4. การบันทึก ในกรณีที่เด็กไม่ตอบคำถาม/ไม่ลงมือกระทำ ให้ครูใช้คำถามชี้แนะ ถ้าเกิน 2 นาทีแล้วให้ลงคะแนนตามเกณฑ์ที่ระบุไว้

วิธีการดำเนินการสอบ

1. ครูนำภาพงานศิลปะให้เด็กใช้สายตาสำรวจสิ่งที่มีในภาพ ใช้คำถามกับเด็กขณะที่ดูภาพงานศิลปะ
2. เริ่มจากคำถามเกี่ยวกับการบรรยายรายละเอียดที่มีในภาพ และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ เส้น รูปร่างรูปทรง สี และพื้นผิว

หมายเหตุ

ภาพงานศิลปะที่ใช้ทดสอบจริงเป็นภาพถ่ายจากต้นแบบ มีขนาด 11 x 16 นิ้ว

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ภาพที่ 3

ภาพที่ 4

พฤติกรรมบ่งชี้	ที่	พฤติกรรมครูและการบันทึกคำตอบ/ การกระทำของเด็ก	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
			รายละเอียดของเกณฑ์	
การบอกทิศทางของเส้นต่าง ๆ (เส้นตั้ง)	3	หนูเห็นเส้นตรงที่ตั้งขึ้น หรือเส้นตั้งเหมือนเส้นนี้ (ครูชี้ที่เส้นกรอบด้านข้าง) ที่ไหนบ้าง ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า " หนูลองดูให้ดีอีกครั้ง เส้นที่หนูเห็น เส้นไหนที่เป็นเส้นตั้ง " (ครูชี้ที่ทิศทางเส้นตั้งและเส้นนอน เปรียบเทียบกัน) การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....	☐ ไม่สามารถบอกทิศทางของเส้นตั้งได้ถูกต้องหรือบอกถูกต้อง 1- 2 ที่ ☐ สามารถบอกทิศทางของเส้นตั้งได้อย่างถูกต้อง 3 - 5 ที่ หรือบอกได้มากกว่า โดยครูชี้นำ ☐ สามารถบอกทิศทางของเส้นตั้งได้อย่างถูกต้อง 6 ที่ขึ้นไปด้วยตนเอง (คำตอบ เส้นตั้งขึ้นที่เสาในเรือ 3 ที่ ที่คอกน และเส้นตรงที่ใบเรือมีเส้นตั้งจำนวนหลายเส้น และถ้าเด็กชี้เส้นใดนอกจากที่ระบุมาแล้วไม่ใช่ที่เดิม ครูพิจารณาว่าเป็นเส้นตั้ง ก็ถือว่าถูกต้อง)	0 1 2
การบอกทิศทางของเส้นต่าง ๆ (เส้นนอน)	4	" หนูเห็นเส้นไหนบ้าง ที่เป็นเส้นนอนหรือเหมือนเส้นนี้ (ครูชี้ที่เส้นกรอบด้านบน) " ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า " หนูลองดูให้ดีอีกครั้ง เส้นที่หนูเห็น เส้นไหนที่เป็นเส้นนอน " (ครูชี้ที่ทิศทางเส้นตั้งและเส้นนอน เปรียบเทียบกัน) การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....	☐ ไม่สามารถบอกทิศทางของเส้นนอนได้ถูกต้อง ☐ สามารถบอกทิศทางของเส้นนอนได้อย่างถูกต้อง 3 ที่ หรือ โดยครูชี้นำ ☐ สามารถบอกทิศทางของเส้นนอนได้อย่างถูกต้อง 5 ที่ขึ้นไปด้วยตนเอง (คำตอบ เส้นนอนที่ด้านล่างของท้องเรือ ที่ไม้ค้ำบนใบเรือ ที่เส้นขอบทะเล และถ้าเด็กชี้เส้นใดนอกจากที่ระบุมาแล้วไม่ใช่ที่เดิม ครูพิจารณาว่าเป็นเส้นนอน ก็ถือว่าถูกต้อง)	0 1 2

พฤติกรรมบ่งชี้	ที่	พฤติกรรมครูและการบันทึกคำตอบ/ การกระทำของเด็ก	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
			รายละเอียดของเกณฑ์	
การบอกลักษณะรูปร่างของรูปเรขาคณิตที่มีอยู่ในรูปร่างจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว (รูปสามเหลี่ยม)	5	<p>หนูเห็นสิ่งต่างๆที่มีรูปร่างคล้ายรูปสามเหลี่ยม ตรงไหนบ้าง "</p> <p>ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง</p> <p>ครูบอกว่า " หนูลองดูให้ดีอีกครั้ง ลองหารูปสามเหลี่ยมจาก ภาพนี้ได้ตรงไหนบ้าง (ครูชี้รูป รูปสามเหลี่ยม จากแผ่นกระดาษ)</p> <p>การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>☐ ไม่สามารถบอกลักษณะรูปร่างสามเหลี่ยมที่มีอยู่ในภาพได้ถูกต้อง หรือบอกถูกต้อง 1 - 2 ที่</p> <p>☐ สามารถบอกลักษณะรูปร่างสามเหลี่ยมที่มีอยู่ในภาพได้อย่างถูกต้อง 3 - 5 ที่ หรือ มากกว่าโดยครูชี้หน้า</p> <p>☐ สามารถบอกลักษณะรูปร่างสามเหลี่ยมที่มีอยู่ในภาพได้อย่างถูกต้อง 6 ที่ ขึ้นไปด้วยตนเอง</p> <p>(คำตอบ รูปสามเหลี่ยมที่ก้อนหิน ที่ปากเปิด ที่เท้าเปิด ที่ภูเขา ใบเรือบริเวณหัวเรือ และถ้าเด็กชี้บริเวณใดนอกจากที่ระบุมานี้แล้วไม่ใช่ที่เดิม ครูพิจารณาว่าเป็นรูปสามเหลี่ยม ก็ถือว่าถูกต้อง)</p>	0
	6	<p>" หนูเห็นสิ่งของที่มีรูปร่างคล้ายรูปสี่เหลี่ยม ตรงไหนบ้าง "</p> <p>ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า " หนูลองดูให้ดีอีกครั้ง ลองหารูปสี่เหลี่ยมจากภาพนี้ได้ตรงไหนบ้าง " (ครูชี้รูปสี่เหลี่ยม จากแผ่นกระดาษ)</p> <p>การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>☐ ไม่สามารถบอกลักษณะรูปสี่เหลี่ยมที่มีอยู่ในภาพได้ถูกต้อง หรือ 1 - 2 ที่</p> <p>☐ สามารถบอกลักษณะรูปสี่เหลี่ยมที่มีอยู่ในภาพได้อย่างถูกต้อง 3 -5 ที่ หรือมากกว่า โดยครูชี้หน้า</p> <p>☐ สามารถบอกลักษณะรูปสี่เหลี่ยมที่มีอยู่ในรูปร่างจากสิ่งต่างๆรอบตัวเราได้อย่างถูกต้อง 6 ที่ ขึ้นไปด้วยตนเอง</p> <p>(คำตอบ รูปสี่เหลี่ยมที่ใบเรือ ที่ช่องระบายน้ำ ที่บันได ที่สิ่งของต่างๆในเรือ และถ้าเด็กชี้บริเวณใดนอกจากที่ระบุมานี้แล้วไม่ใช่ที่เดิม ครูพิจารณาว่าเป็นรูปสี่เหลี่ยม ก็ถือว่าถูกต้อง)</p>	0

สถานการณ์ : ใช้ภาพที่ 2 ในการทดสอบ

พฤติกรรมบ่งชี้	ที่	พฤติกรรมครูและการบันทึกคำตอบ/ การกระทำของเด็ก	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
			รายละเอียดของเกณฑ์	
การบรรยายละเอียดที่มีในภาพ	7	“ หนูลองบอกซิในภาพนี้มีอะไรบ้าง “ ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูให้ดีอีกครั้งมีอะไรบ้างที่หนูรู้จักแล้วไม่ได้บอก “	☐ ไม่สามารถบอกชื่อสีที่มีในภาพได้ถูกต้อง หรือบอกถูกต้อง 1-2 สี ☐ สามารถบอกชื่อสีที่มีในภาพได้ถูกต้อง 3-6 สี หรือมากกว่าโดยครูชี้หน้า ☐ สามารถบอกชื่อสีและสีที่มีในภาพได้ถูกต้องอย่างน้อย 7 สีขึ้นไปด้วยตนเอง (คำตอบ สีขาว สีเขียว สีม่วง สีเหลือง สีส้ม สีแดง สีนํ้าตาล สีดำ และถ้าเด็กชี้บริเวณใดนอกจากรั้วระบุมมา แล้วไม่ใช่ที่เดิม ครูพิจารณาว่าเป็นสีที่มีในภาพ เช่นสีเขียวแก่ สีเขียวอ่อน ก็ถือว่าถูกต้อง)	0
การบอกชื่อสีที่พบเห็นจากสิ่งต่างรอบตัว (สีต่าง ๆ)		หนูลองบอกซิมีสีอะไรบ้าง “ ถ้าเด็กไม่ตอบหรือ ตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูอีกครั้ง แล้วบอกชื่อสีที่หนูรู้จัก “ การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....		1
การเปรียบเทียบลักษณะของพื้นผิวสิ่งของจากการมองเห็น (ลักษณะของพื้นผิวขรุขระ)	8	“ หนูเห็นพื้นผิวตรงไหนบ้างที่มีลักษณะขรุขระ “ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูในภาพให้ดีอีกครั้ง ถ้าครูใช้มือลูบที่ตะกร้าและที่กระถางต้นไม้ หนูคิดว่าสิ่งของชิ้นไหนที่มีพื้นผิวขรุขระและเรียบกว่ากัน หนูลองดูในภาพมีที่ไหนที่มีลักษณะขรุขระอีกบ้าง “	☐ ไม่สามารถบอกพื้นผิวลักษณะขรุขระและพื้นผิวลักษณะเรียบ ได้ถูกต้อง ☐ สามารถบอกพื้นผิวลักษณะขรุขระ1-2 ที่ ได้อย่างถูกต้องหรือมากกว่า โดยครูชี้หน้า ☐ สามารถบอกพื้นผิวลักษณะขรุขระ 3 ที่ ขึ้นไป ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง (คำตอบ พื้นผิวขรุขระที่ ตะกร้าใส่ดอกไม้ ดอกไม้สีขาว ดอกไม้แดงกลีบเล็ก และถ้าเด็กชี้บริเวณใดนอกจากรั้วระบุมมา ครูพิจารณาว่าเป็นพื้นผิวขรุขระ ก็ถือว่าถูกต้อง)	0
	การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....	1		
				2

พฤติกรรมบ่งชี้	ที่	พฤติกรรมครูและการบันทึกคำตอบ/ การกระทำของเด็ก	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
			รายละเอียดของเกณฑ์	
การบอกชื่อสีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง รอบตัว (สีต่าง ๆ)	12	“ หนูลองมองหาอีกสี มีสีอื่นสีอะไรอีกไหม ที่ไม่ใช่สีเขียว หนูอยู่ตรงไหนบ้าง ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูในภาพให้ดีอีกครั้ง มิตรงไหนบ้าง เมื่อมองดูแล้วไม่ใช่สีเขียว (ครูชี้ที่สีเขียวและสีน้ำตาล 2 บริเวณ เปรียบเทียบให้เด็กชี้เมื่อครูถาม) “ สีไหนไม่ใช่เป็นสีเขียว “ การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก	☐ ไม่สามารถบอกสีอื่น ๆ นอกจากสีเขียวได้ถูกต้อง ☐ สามารถบอกสีอื่นได้ถูกต้อง 1 – 3 ที่หรือโดยครูชี้หน้า ☐ สามารถบอกสีอื่นได้อย่างถูกต้อง 4 ที่ขึ้นไป ด้วยตนเอง (คำตอบ สีม่วง สีน้ำตาล สีเหลือง และสีขาว ถ้าเด็กชี้ หรือบอกนอกจากสีอื่นที่ระบุมา ครูพิจารณาว่าเป็นสีที่มีใน ภาพจริงก็ถือว่าถูกต้อง)	0 1 2

สถานการณ์: ใช้ภาพที่ 4 ในการสอบ

พฤติกรรมบ่งชี้	ที่	พฤติกรรมครูและการบันทึกคำตอบ/ การกระทำของเด็ก	เกณฑ์การให้คะแนน	
			รายละเอียดของเกณฑ์	คะแนน
การบรรยายละเอียดที่มีในภาพ	13	“ หนูบอกซิเห็นอะไรในภาพนี้บ้าง ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูให้ดีอีกครั้งมีอะไรบ้างที่ยังไม่ได้บอก “	☐ ไม่สามารถบอกลักษณะของเส้นหยัก ได้ถูกต้องหรือบอกได้ถูกต้อง 1-2 ที่ ☐ สามารถบอกลักษณะของเส้นหยัก ได้อย่างถูกต้อง 3- 5 ที่ หรือมากกว่าโดยครูชี้หน้า ☐ สามารถบอกลักษณะของเส้นหยัก ได้อย่างถูกต้อง 6 ที่ ด้วยตนเอง (คำตอบ เส้นหยักที่หลังคา ที่ลายผ้าถุง ที่ลายถาด และที่กิ่งไม้ และถ้าเด็กชี้นอกจากที่ระบุมาแล้วไม่ใช่ที่เดิม ครูพิจารณาว่าเป็นเส้นหยักก็ถือว่าถูกต้อง)	0 1 2
การบอกชนิดของลักษณะเส้น (เส้นหยัก)				
การบอกลักษณะรูปร่างของเรขาคณิตที่มีอยู่ในรูปร่างสิ่งต่าง ๆ รอบตัว (รูปร่างกลม)	14	หนูเห็นสิ่งของที่มีรูปร่างคล้ายรูปวงกลม ตรงไหนบ้าง “ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูให้ดีอีกครั้ง ลองหารูปวงกลมจาก ภาพนี้ได้ตรงไหนบ้าง “ (ครูชี้รูปวงกลม จากแผ่นกระดาษ) การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....	☐ ไม่สามารถบอกลักษณะรูปร่างกลมที่มีในภาพ ได้ถูกต้อง หรือบอกได้ถูกต้อง 1-2 ที่ ☐ สามารถบอกลักษณะรูปร่างกลมที่มีในภาพได้อย่างถูกต้อง 3-7 ที่ หรือ มากกว่าโดยครูชี้หน้า ☐ สามารถบอกลักษณะรูปร่างกลมที่มีอยู่ในภาพได้อย่างถูกต้อง อย่างน้อย 8 ที่ขึ้นไป ด้วยตนเอง (คำตอบ รูปกลมที่ขันน้ำ ที่แจกัน ที่แก้วน้ำ ที่ถาด ที่ดอกบัว หัวเสาที่ราวบันได และถ้าเด็กชี้บริเวณใดนอกจากที่ระบุมาแล้วไม่ใช่ที่เดิม ครูพิจารณาว่าเป็นรูปวงกลม ก็ถือว่าถูกต้อง)	0 1 2

พฤติกรรมบ่งชี้	ที่	พฤติกรรมครูและการบันทึกคำตอบ/ การกระทำของเด็ก	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
			รายละเอียดของเกณฑ์	
การบอกลักษณะรูปเรขาคณิตที่มีอยู่ในรูปร่างสิ่งต่าง ๆ รอบตัว (รูปสี่เหลี่ยม)	15	<p>“ หนูเห็นสิ่งของที่มีรูปร่างคล้ายรูปสี่เหลี่ยม ตรงไหนบ้าง ”</p> <p>ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูให้ที่อีกครั้ง ลองหารูปสี่เหลี่ยมจาก ภาพนี้ได้ตรงไหนบ้าง ” (ครูชี้รูป สี่เหลี่ยม จากแผ่นกระดาษ)</p> <p>การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>☐ ไม่สามารถบอกลักษณะรูปสี่เหลี่ยมที่มีในภาพถูกต้อง หรือบอกได้ถูกต้อง 1-2 ที่</p> <p>☐ สามารถบอกลักษณะรูปสี่เหลี่ยมที่มีในภาพได้อย่างถูกต้อง 3-5 ที่ หรือ มากกว่าโดยครูชี้หน้า</p> <p>☐ สามารถบอกลักษณะรูปสี่เหลี่ยมที่มีในภาพได้อย่างถูกต้อง 6 ที่ขึ้นไป ด้วยตนเอง</p> <p>(คำตอบ รูปสี่เหลี่ยมที่โต๊ะ ที่ประตู ที่ช่องระเบียบพื้นพรม และถ้าเด็กชี้บริเวณใดนอกจากที่ระบุมาแล้ว ไม่ใช่ที่เดิม ครูพิจารณาว่าเป็นรูปสี่เหลี่ยม ก็ถือว่าถูกต้อง ไม่สามารถบอกพื้นผิวขรุขระและพื้นผิวเรียบ ได้ถูกต้อง)</p>	0 1 2
	16	<p>“ หนูเห็นบริเวณไหนบ้างที่ระบายสีเป็นแต้ม ๆ หรือ ใช้สีทาลวดลายๆ ”</p> <p>ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูในภาพให้ที่อีกครั้ง มีตรงไหนบ้างมองแล้วดูเหมือนผู้ว่าระบายสีโดยใช้สีมาแต้มๆ หรือทากๆ ”</p> <p>การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>☐ ไม่สามารถบอกพื้นผิวขรุขระได้อย่างถูกต้อง</p> <p>☐ สามารถบอกพื้นผิวขรุขระและพื้นผิวเรียบ ได้อย่างถูกต้อง 2 - 3 บริเวณ หรือโดยครูชี้หน้า</p> <p>☐ สามารถบอกพื้นผิวขรุขระ 5 บริเวณ ถูกต้องได้ด้วยตนเอง</p> <p>(คำตอบ พื้นผิวที่ขรุขระ ที่ใบไม้ด้านหลัง และที่ต้นกล้วย ถ้าเด็กชี้้นอกจากพื้นผิวที่ระบุมา ครูพิจารณาว่าเป็นพื้นผิวขรุขระ ก็ถือว่าถูกต้อง)</p>	0 1 2

พฤติกรรมบ่งชี้	ที่	พฤติกรรมครูและการบันทึกคำตอบ/ การกระทำของเด็ก	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
			รายละเอียดของเกณฑ์	
การบอกลักษณะของพื้นผิวภาพศิลปะจากการมองเห็น (ลักษณะของพื้นผิวเรียบจากภาพงานศิลปะ)	17	“ หนูเห็นบริเวณไหนบ้างที่ระบายสีเป็นแถบใหญ่ๆ หรือระบายสีเป็นสีพื้น “	☐ ไม่สามารถบอกพื้นผิวเรียบ ได้อย่างถูกต้องหรือโดยครูชี้หน้า ☐ สามารถบอกพื้นผิวเรียบ ได้อย่างถูกต้อง 2 - 3 บริเวณ หรือโดยครูชี้หน้า ☐ สามารถบอกพื้นผิวเรียบ 5 บริเวณ ถูกต้องได้ด้วยตนเอง (คำตอบ พื้นผิวเรียบที่เสื้อผ้า ที่แจกัน ที่ขันน้ำ ที่แก้วน้ำ ถ้าเด็กชี้้นอกจากพื้นผิวที่ระบุมา ครูพิจารณาว่าเป็นพื้นผิวเรียบ ก็ถือว่าถูกต้อง)	0
		ถ้าเด็กไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง ครูบอกว่า “ หนูลองดูในภาพให้ทีอีกครั้ง		1
		มีตรงไหนบ้าง มองแล้วดูเหมือนผู้ว่าระบายสีโดยใช้สีพื้นเรียบแถบใหญ่”		2
		การบันทึกคำตอบ/การกระทำของเด็ก.....		
			
			
			

แบบสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

คำชี้แจง แบบสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาลนี้ ทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่แสดงออกโดยการพูด หรือ แสดงออกโดยการกระทำ ในช่วงการสอนศิลปะศึกษา

วิธีการ

1. ผู้วิจัยเป็นสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ทางศิลปะ เด็กเป็นรายบุคคล ในช่วงการสอนศิลปะศึกษา ช่วงสัปดาห์แรกและสัปดาห์สุดท้ายของการเรียน
2. ในการสังเกตพฤติกรรมแต่ละครั้งดำเนินสังเกตในช่วงเวลา 10.30 – 11.30 น.
3. ผู้สังเกตจะต้องบันทึกตามความเป็นจริงไม่ใช้ความรู้สึกของตนเองประกอบ

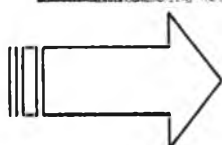
ภาคผนวก ง

เอกสารและสื่อของโปรแกรม ฯ

1. คู่มือการใช้โปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล
ตัวอย่างคู่มือการใช้โปรแกรมฯ เล่มที่1 แนะนำโปรแกรมฯ
2. เครื่องมือประเมินผล
แฟ้มรวบรวมผลงานศิลปะของนักเรียนรายบุคคล
3. แผนการสอนศิลปศึกษาของโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะ
สำหรับเด็กวัยอนุบาล
ตัวอย่างแผนการสอนศิลปศึกษา หน่วยเส้น รูปร่าง รูปทรง สีและพื้นผิว

คู่มือ

การใช้โปรแกรมศิลปะศึกษา เพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

เล่มที่ 1 แนะนำโปรแกรม

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง
การพัฒนาโปรแกรมศิลปะศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ผู้วิจัย

นางสาวเสาวลักษณ์ อนุคิตย์

สาขาการศึกษาปฐมวัย

ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารคู่มือประกอบการใช้โปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง

การพัฒนาโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

เอกสารฉบับนี้เป็นเล่มที่ 1 แนะนำโปรแกรม ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นทั่วไปเกี่ยวกับโปรแกรม ได้แก่ การรับรู้คืออะไร การรับรู้ทางตา การมองการเห็น ช่วงทดลองการมองและการเห็นการเรียนรู้ทางศิลปะคืออะไร การรับรู้ทางศิลปะเกี่ยวข้องกับเด็กอนุบาลอย่างไร ศิลปะเพื่อพัฒนาการด้านการรับรู้ พัฒนาการในการรับรู้ การแสดงออกของเด็กโดยการพูด การสนทนาเกี่ยวกับงานศิลปะ โปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล แนวคิดพื้นฐาน หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายและองค์ประกอบของโปรแกรม ลักษณะของโปรแกรม คุณสมบัติของผู้ใช้โปรแกรม เอกสารประกอบการใช้โปรแกรมและการประเมินผลใช้โปรแกรม ผลพลอยได้ของการใช้โปรแกรมฯ นอกจากนี้เอกสารฉบับนี้แล้วยังมีเอกสารอีกหนึ่งฉบับเป็นรายละเอียดเล่มที่ 2

คู่มือครูส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ

ผู้วิจัยหวังว่า เอกสารฉบับนี้คงมีประโยชน์แก่ครูและผู้สนใจ

เสาวลักษณ์ อนุติชัย

การรับรู้ (Perception) คืออะไร

มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของการรับรู้ สรุปได้ดังนี้
ความหมายของการรับรู้

การรับรู้เป็นกระบวนการที่คนเรามีประสบการณ์กับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่างๆโดยอาศัยอวัยวะรับสัมผัส กระบวนการรับรู้เป็นการรับความรู้ข่าวสารที่สมองได้รับ ซึ่งการตีความดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ เช่น ประสบการณ์สัมผัสธรรมชาติของสิ่งเร้า ประสบการณ์เดิม ความคาดหวัง ความสนใจ การจัดหมวดหมู่ของสิ่งเร้า ซึ่งทำให้แต่ละคนรับรู้ต่างกันออกไปแม้ว่าจะมีสิ่งเร้าเดียวกันก็ตาม

เด็กอนุบาลใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ แล้วนำไปเป็นประสบการณ์เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อความงาม ประสาทสัมผัสที่เกี่ยวกับการมองเห็น การสัมผัส การฟัง การชิมรสและการได้ดมกลิ่นทุกอย่างที่มีเข้ามากระทบ จะส่งผลให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งนั้นขึ้นได้ เช่น ถ้าเด็กไม่เคยเห็นหรือไม่เคยได้กลิ่นของดอกไม้มาก่อน เด็กก็จะไม่รู้จักรว่าอะไรคือดอกไม้

การรับรู้จึงเป็นความสามารถที่ประสาทสัมผัสรับสิ่งที่ประทับใจจากสิ่งแวดล้อมเข้ามา และเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากสิ่งนั้นไปถึงสิ่งใหม่ที่รู้จัก ด้วยประสาทสัมผัส การรับรู้ การคิด และการพัฒนาความคิดรวบยอดที่มีนำมาสัมพันธ์กัน ประสบการณ์เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกต่อความงามจึงกลายเป็นความรู้ความเข้าใจจากการได้ตอบสนอง และเกิดขึ้นพร้อมกันการคิดและการรู้สึก

มีการอธิบายถึงกระบวนการทำงานดังต่อไปนี้

ประสาทสัมผัส	+ การรับรู้	+ความรู้สึก	+การคิด	=ความคิดรวบยอด
ทางสายตา	การมองดู	ชอบพอใจ	การเปรียบเทียบ	สี
ทางหู	การฟังเสียง	ชื่นชม	ความแตกต่าง	โทนเสียง
ทางผิวสัมผัส	การสัมผัส	ดีใจ	การวิเคราะห์	พื้นผิว
ทางจมูก	การดมกลิ่น	สุขสบาย	การแยกหมวดหมู่	กลิ่นเฉพาะ
ทางลิ้น	การชิมรส	ประหลาดใจ	การบรรยาย	รสชาติ

(Schirmmacher, 1993)

☺ การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้านคือ ตา หู จมูก ผิวหนังและลิ้นนั้น พบว่าการรับรู้ทางตามีอิทธิพลต่อคนมากที่สุด ทางสุนทรียศาสตร์ถือว่าการรับรู้ทางตาและหูเป็นการรับรู้ขั้นสูง เพราะสามารถเชื่อมโยงกับจิตและปัญญาได้โดยตรง (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ , 2530)

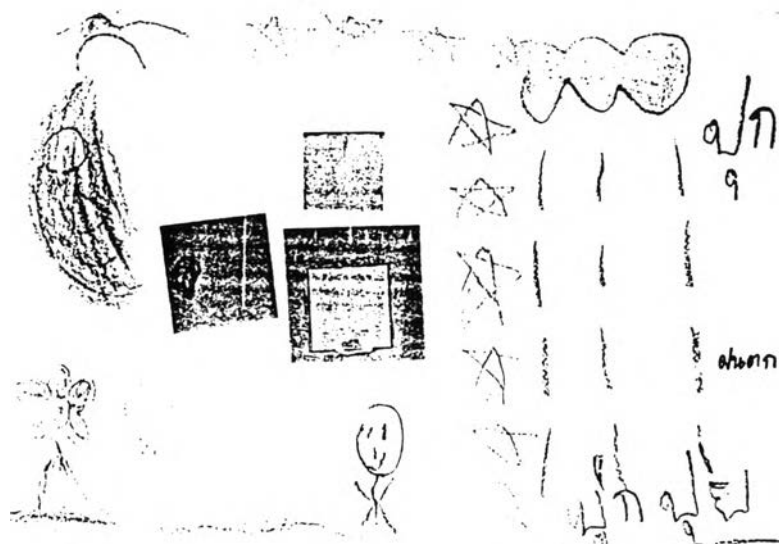
การรับรู้ทางตา

ในเด็กอนุบาลก็มีการใช้รับรู้ทางตามากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อการมองเห็นธรรมชาติ และสิ่งรอบๆตัว การรับสิ่งแวดล้อมเข้ามาและการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากสิ่งนั้นไปถึงสิ่งใหม่ที่รู้จัก ช่วยสร้างการรับรู้และการเรียนรู้ พัฒนาไปเป็นความคิดรวบยอดในสิ่งที่รู้จักที่มองเห็น

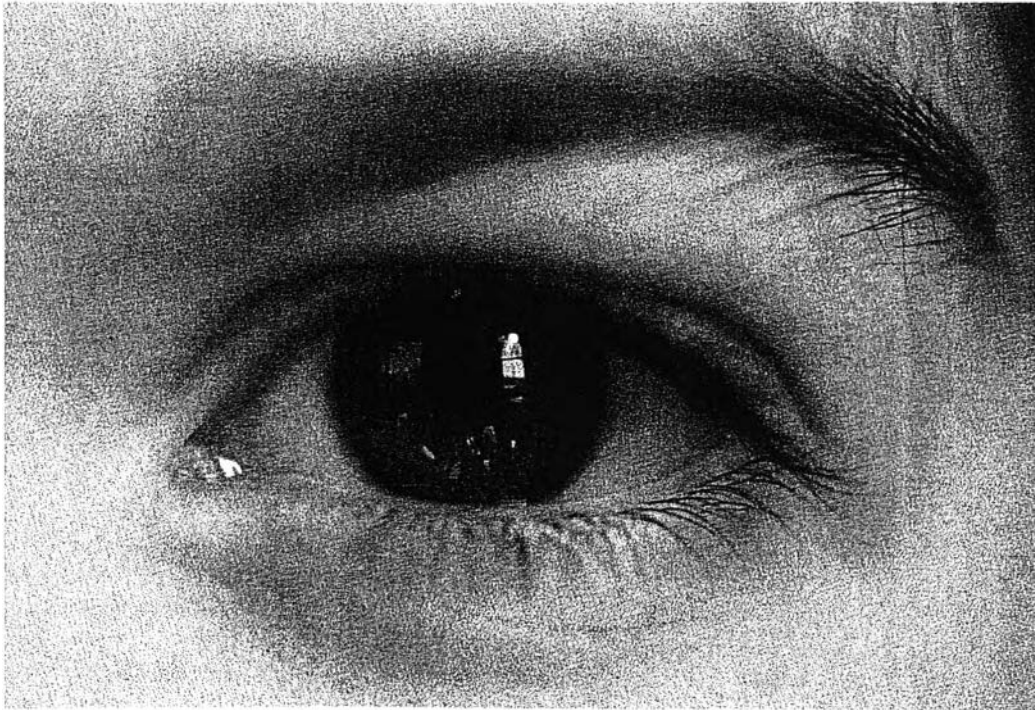
✎ เด็กอนุบาลเขียนหนังสือเป็นประโยคหรือเขียนข้อความยาวๆไม่ได้ และมีพัฒนาการทางภาษาที่จำกัด แต่เด็กเล็กก็สามารถสื่อสาร วาดรูปมาเป็นเครื่องหมายที่สื่อความเข้าใจให้ผู้อื่นรับรู้ได้

ภาพวาดของเด็กจึงสะท้อนให้เห็นว่า เขาวาดภาพตามที่เขารู้และเข้าใจ (Schirmmacher ,1993) และถ้าเด็กวาดภาพตามสิ่งที่เด็กมองเห็น

ท่านเคยสงสัยบ้างไหม ?ว่าเด็กอนุบาลมีการมองเห็นและสิ่งต่าง ๆรอบตัวเป็นอย่างไรบ้าง?

การมองและการเห็น

**“ ถ้าคุณคิดว่า
การมองกับการเห็น
เป็นสิ่งที่เหมือนกันนั้น
คุณคิดผิด ”**

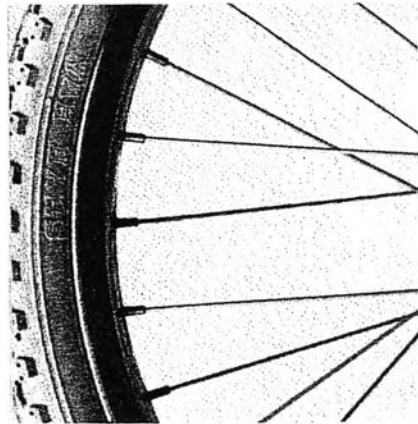
เราจะเห็นอะไรก็ตามขึ้นอยู่กับมุมมองของคนแต่ละคนกับการทำงานของกระบวนการทางสมองที่มีต่อภาพที่แต่ละคนเปิดรับ โดยการมองเห็นของคนเราขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญในสิ่งดังต่อไปนี้

- ☞ อายุ
- ☞ ที่พักอาศัย ภูมิสำเนาที่อยู่
- ☞ การอบรมเลี้ยงดู
- ☞ ประสบการณ์เดิมที่เคยเห็น
- ☞ ความคาดหวังสิ่งที่มองเห็นให้เป็นอะไร
- ☞ ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ

ด้วยองค์ประกอบทั้ง 6 ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้การมองในสิ่งเดียวกันแต่เห็นแตกต่างกัน

(Dovidson, 1993)

ช่วงทดลองการมองและการเห็นของคุณ

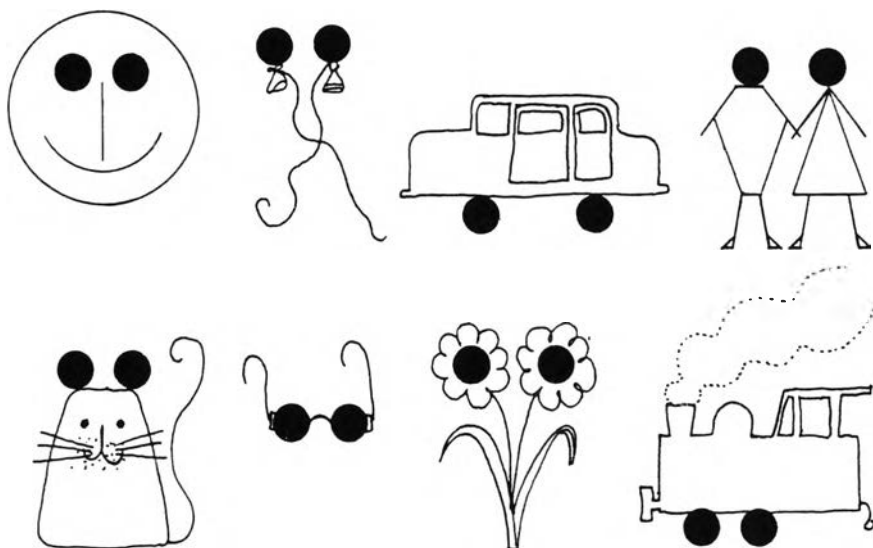
ภาพนี่คืออะไร ? ไซ้ มันเป็นส่วนหนึ่งของล้อรถจักรยาน แต่คุณก็รู้จักเพียงเท่านั้น
 ว่านี่คือชิ้นส่วนของล้อรถจักรยาน นั่นเป็นเพราะ คุณรู้จักมาก่อนแล้วว่าจะไร คือวงล้อทั้งวง
 ของล้อรถจักรยาน ถ้าคุณไม่เคยเห็นรถจักรยานมาก่อนเลย ในชีวิตของคุณ คุณก็จะไม่รู้จัก
 ในสิ่งนี้ได้เลย

ภาพนี่คืออะไร ? คุณมองเห็นอะไรบ้าง ? คุณมองเห็นผู้ชายตัวเล็กกำลังเดินอยู่บนนิ้ว
 ของเด็กผู้หญิงใช่หรือไม่ ถ้าคุณเชื่อเรื่องในนิทาน บางทีสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่คุณกำลังคิดอยู่
 แต่ถ้า...คุณไม่ได้เป็นอย่างนั้นคุณมองคู่อีกครั้งอย่างตั้งใจ บางทีคุณจะมองเห็นผู้ชายตัวเล็ก
 กำลังเดินราอยู่ในระยะไกล แล้วเด็กผู้หญิงกำลังยื่นนิ้วมือของเธอปิดบังไว้อยู่
 ...แล้วคุณก็รู้ความจริงว่า... สิ่งที่คุณมองเห็นเป็นบริเวณว่างที่กั้นอยู่ระหว่างเด็กผู้หญิงและ
 ผู้ชายนั่นเอง

● ● จุดดำ 2 จุด ทำให้คุณนึกถึงอะไรได้บ้าง

อาจจะคุณเป็นดวงตา หรือศีรษะของคุณ เป็นส่วนประกอบของประกอบของดอกไม้ หรือเป็นตาของสัตว์ บางทีคุณอาจจะคิดได้มากกว่านี้

ข้อสำคัญก็คือ

สมองของคุณได้พยายามคิดเกี่ยวกับรูปร่างรูปทรงที่คุณมองเห็นและที่คุณรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น (Dovidson, 1993)

เด็กอนุบาลมีการรับรู้ทางสายตาและมีการมองเห็นที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ เด็กมีความสามารถที่เลือกรับข้อมูลและแยกความแตกต่างของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เพื่อนำไปแปลความหมาย ความสามารถนี้จะเริ่มมีเมื่อเด็กอายุ 5-6 ปี (Vernon, 1976) เด็กวาดภาพตามที่ตัวเองเห็น เด็กมองเห็นสิ่งต่างๆ ในสภาพรวมทั้งหมดก่อนแล้วจึงมองเห็น รายละเอียดย่อยๆ ตามมา (Amhiem, 1974)

เมื่อเด็กทำงานศิลปะและถ่ายทอดประสบการณ์โดยการวาดรูปหรือสร้างงานศิลปะแบบต่างๆ ได้รายละเอียดในภาพงานศิลปะ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กสิ่งที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการมองเห็นหรือการรับรู้ทางคานำมาแสดงออกมาเป็นรูปร่างได้ ถ้าหากการรับรู้ที่เด็กมีต่อสิ่งแวดล้อมยังไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะการรับรู้และเป็นการรับรู้ทางการสัมผัสรวมทั้งการมองเห็นและการเห็นของเด็กที่มีต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวนั้น การส่งเสริมประสิทธิภาพการรับรู้ย่อมมีความจำเป็น เนื่องจากเท่ากับเป็นการสนับสนุนให้เกิดการรับรู้ให้ไปในทิศทางที่ถูกต้องและชัดเจนในการดูแลและการสัมผัสต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

การรับรู้ทางศิลปะคืออะไร

ความหมายของการรับรู้ทางศิลปะ

การรับรู้ทางศิลปะ คือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นที่เป็นงานศิลปะ และทำความเข้าใจกับสิ่งที่มองเห็นสิ่งนั้นๆ มากกว่าการใช้สายตาตามปกติธรรมดา แต่เกี่ยวข้องกับการทำงานแปลความหมายของสมอง ซึ่งผู้ดูกำลังรับข้อมูลจากประสาทสัมผัส การรับรู้ของแต่ละคนจะสั้นมาก เนื่องจากขีดจำกัดทางประสาทสัมผัสและกลไกต่างๆทางจิตใจ เมื่อได้รับรู้แล้ว การรับรู้ต่างๆจะรวมตัวกันเป็นการรับรู้สะสมและจะกลายเป็นประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ (พิระพงษ์ กุลพิศาล , 2533)

การรับรู้ทางศิลปะเกี่ยวข้องกับเด็กวัยอนุบาลอย่างไร

แต่ละคนที่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ยังมีข้อแตกต่างกันทางด้าน การเห็นภาพ แตกต่าง กันทางด้าน การรับรู้และแตกต่างกันทางด้านความรู้สึกนึกคิดอีกด้วย ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับประ สติธิภาพในการดูของแต่ละคนทั้งในแง่การจดจ่อ ตั้งใจ ประสบการณ์เดิม และการวิเคราะห์แยก แยะของแต่ละบุคคล

ประสิทธิภาพทางการมองเห็นเกี่ยวข้องกับอะไรกับศิลปะ...

เมื่อการทำงานศิลปะต้องอาศัยสื่อคลไจรอบตัว ในอันที่จะบันทึกหรือสะท้อนสื่อคลไจมาสู่การ สร้างสรรค์รูปแบบขึ้น ทั้งศิลปะของเด็กและของศิลปินก็ต้องเกี่ยวข้องกับการดูทั้งสองด้าน คือ การดูสิ่งแวดล้อมและการดูงานศิลปะ ขณะที่เด็กเขียนภาพหรือปั้นรูป ย่อมเกี่ยวข้องกับการ สร้างสรรค์รูปทรงที่ปรากฏเห็นได้ แม้ในช่วงแรก รูปทรงต่าง ๆ จะเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อสารเฉพาะ ตัวก็ตาม รูปทรงเหล่านั้นจะกระตุ้นการรับรู้ให้เป็นรูปธรรมขึ้น

การมองเห็นที่เกี่ยวข้องกับศิลปะของเด็กอนุบาล...

ในช่วงการเรียนรู้อะไรสิ่งแวดล้อมระดับอนุบาล รูปทรงสิ่งต่าง ๆ จะมีสภาพเป็นนามธรรม หรือรับรู้ไม่กระจ่างชัด เมื่อมีการสร้างสรรค์ศิลปะกระตุ้นศิลปะคุณภาพของรูปร่าง รูปทรง มวลปริมาตร รวมทั้งพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ ตามวิถีทางศิลปะ การกระตุ้นเช่นนี้นอกจากจะมีผล ต่องานศิลปะอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังเกี่ยวโยงไปถึงการรับรู้ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอีกด้วยและใน ทางกลับกัน เมื่อการสร้างสรรค์ศิลปะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเขาย่อมมองถึงรูปร่าง รูปทรง มวล ปริมาตร และพื้นผิวของสิ่งนั้นสัมพันธ์กับการสร้างศิลปะของเขา นอกจากจะมีประโยชน์ กับการสร้างศิลปะต่อไปแล้วยังเป็นประโยชน์ต่อการรับรู้สิ่งแวดล้อมของเขาด้วยเช่นกัน ด้วย เหตุนี้ การรับรู้สิ่งแวดล้อมจะไม่เป็นอย่างเลื่อนลอย เพราะจะช่วยให้เด็กมองดูสิ่งแวดล้อมอย่าง จดจ่อ สังเกต พินิจพิเคราะห์ ตามด็กิริมากน้อยของแต่ละ-บุคคล และก็เชื่อว่าประสิทธิภาพ ในการรับรู้เช่นนี้ย่อมเป็นวิถีทางที่ดีที่สุดทางหนึ่งในการที่เด็กจะเรียนรู้โลก เพราะความรู้ทั้ง หลายย่อมมาจากสิ่งแวดล้อม (วิรุณ ตั้งเจริญ ,2539)

ศิลปะเพื่อพัฒนาการด้านการรับรู้

สมรรถภาพทางการรับรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในตัวเด็ก ในอันที่จะช่วยให้เกิดการ เรียนรู้และสะสมประสบการณ์ที่ดี เพราะการรับรู้ที่มีสมรรถภาพย่อมเกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัส โดยตรง โดยที่คุณภาพของประสาทสัมผัสจะพร้อมด้วยการรับรู้รูปแบบ การรับรู้ทางด้านคุณค่า และการคิดวิเคราะห์ เช่น เมื่อเด็กเห็นเมฆฝน ประสาทสัมผัสของเด็กจะรับรู้เกี่ยวกับลักษณะ

โดยส่วนรวม รับรู้รูปร่างและสี รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นตามมาหลังจากเกิดเมฆฝน และคติวิเคราะห์ ผ่านเลยไปถึงว่าฝนมีคุณหรือโทษอย่างไรอีกด้วย

ศิลปะจะช่วยพัฒนาการทางการรับรู้ได้ โดยที่กิจกรรมศิลปะได้ผ่านการสร้างเสริมความสามารถในการรับรู้สองด้านด้วยกันคือ ทางด้านการรับรู้วัตถุสิ่งแวดล้อม และสภาพการณ์ต่างๆ ในฐานะที่สิ่งเหล่านั้นมีสภาพเป็นสื่อคล้อยใจในการสร้างสรรค์รูปแบบศิลปะ เมื่อเด็กเผชิญสิ่งแวดล้อม หรือคิดคำนึงถึงสิ่งที่เขาต้องการนำไปแสดงออก เด็กย่อมมองเห็นหรือหลับตามองเห็นรูปแบบ คิดคำนึงถึงความงามและคุณค่าอื่นๆ ที่ตามมา นั้นเท่ากับว่า เด็กได้ผ่านการส่งเสริมให้รับรู้สิ่งต่างๆ และเท่ากับเป็นการสร้างเสริมสมรรถภาพทางด้านประสาทสัมผัสโดยตรง

นอกเหนือจากนั้น การที่เด็กฝึกปฏิบัติศิลปะซึ่งเกี่ยวข้องกับสี รูปร่าง ปริมาตร พื้นผิว บริเวณว่าง ฯลฯ จึงเป็นการฝึกฝนที่สะสมการรับรู้ต่อวัตถุอย่างสำคัญอีกทางหนึ่ง คุณภาพของประสาทสัมผัสที่เกิดจากการเรียนรู้ทางศิลปะจึงเป็นคุณภาพที่มีความจำเป็นในการรับรู้คุณภาพที่เกี่ยวกับความงาม และคุณภาพทางการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะช่วยพัฒนาการทางการรับรู้ของเด็กได้อย่างดี

พัฒนาการในการรับรู้และการแสดงออก

เมื่อเด็กเติบโตขึ้นนั้นเขาจะเพิ่มประสาทการรับรู้ขึ้นด้วย เด็กจะรับรู้สภาพส่วนรวมง่าย ๆ ของวัตถุสิ่งแวดล้อมในระยะแรก และเมื่อโตขึ้นเขาก็จะสามารถรับรู้รายละเอียดปลีกย่อยได้ดีขึ้นด้วย การแสดงออกทางศิลปะของเด็ก คำนึงถึงความสัมพันธ์กว้างๆ สองด้านคือ การรับรู้สภาพแวดล้อมและกระบวนการในการแสดงออกทางศิลปะ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์สองด้านคือ การรับรู้สภาพแวดล้อมและกระบวนการในการแสดงออก ซึ่งการรับรู้ของเด็กก่อนที่จะมีการแสดงออกนั้น จะเกี่ยวข้องกับความงามและสภาพแวดล้อมการดำรงชีวิตรอบๆ ตัวเด็ก

เด็กจะเริ่มค้นรับรู้และแสดงออกในสภาพส่วนรวมง่าย ๆ และค่อยๆ เพิ่มเติมส่วนต่างๆ เข้าไปในส่วนรวมจนเกิดข้อแตกต่างปลีกย่อยกันออกไป และหลังจากนั้น เด็กก็จะเพิ่มเติมรายละเอียดจากการรับรู้เข้าไปในระยะที่เติบโตขึ้นอีก แสดงถึงการรับรู้และการแสดงออกที่สัมพันธ์กันวิถีทางการแสดงออก (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2526)

การแสดงออกของเด็กโดยการพูด

การพูดเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการไปยังผู้อื่น หรืออาจกล่าวได้ว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความเข้าใจให้ผู้อื่นรู้ ซึ่งการศึกษาทางศิลปะก็มีการพูดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน นอกจากนั้นยังเป็นการพูดช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด รวมถึงการรับรู้ที่เด็กแต่ละคนมีอยู่ด้วย

การสนทนาเกี่ยวกับงานศิลปะ

ในการสอนศิลปะศึกษาเด็กอนุบาลจึงควรมีการสนับสนุนพัฒนาการด้านการพูดของเด็กทางศิลปะ เด็กเล็กไม่เพียงแต่สร้างสรรค์ศิลปะได้เท่านั้น เด็กๆต้องการสนทนาเกี่ยวกับงานศิลปะ มุมมองจุดสำคัญเพื่อใช้ในการสนทนาเพื่อหาเหตุผล จะช่วยนำไปสู่การหาเหตุผลที่มีในภาพงานศิลปะและการสร้างงานศิลปะ (Spodek, B. and Saracho, O. N. ,1994)

การใช้คำศัพท์ทางศิลปะของเด็กเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นการให้โอกาสกับเด็กบางคนที่ไม่รู้จักใช้คำพูดเพื่อตอบโต้ หรืออธิบายงานของตนเองและงานของผู้อื่น ในช่วงแรกเด็กอาจจะไม่กล้าพูดแต่ถ้ามีโอกาสได้พูดบ่อยเด็กก็จะเริ่มเปลี่ยนเป็นการรู้จักพูดและโต้แย้งด้วยเหตุผล (Dixon & Chalmers, 1990) ประโยชน์ของการให้เด็กสังเกตและการพูดเกี่ยวกับงานศิลปะ นอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ เกิดความชื่นชมในงานศิลปะแล้วยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาปรับปรุงงานศิลปะของเด็กและการพัฒนาการทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางศิลปะ และรู้จักใช้คำศัพท์ได้ด้วย (Douglas and Schwartz , 1969)

การจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการดูภาพงานศิลปะให้กับเด็ก จะทำให้การแสดงออกของเด็กเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งการรับรู้ ก็จะไม่เป็นไปอย่างเลื่อนลอย เพราะจะช่วยเด็กให้มองดูสิ่งแวดล้อมอย่างจดจ่อ สังเกต พินิจ พิเคราะห์หรือวิเคราะห์ ตามวิธีการอย่างน้อยของแต่ละบุคคลและมีประสิทธิภาพในการรับรู้

ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ให้แก่เด็กวัยอนุบาลได้มีโอกาสมองภาพงานศิลปะ โดยครูใช้คำพูดสนทนาโต้ตอบร่วมกับเด็กเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เขาเห็น ให้เด็กได้ฝึกการสังเกต พิจารณาในรายละเอียดเกี่ยวกับเส้น สี รูปร่าง พื้นผิวและให้เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะปฏิบัติ ได้มีโอกาสสัมผัสประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง จะส่งผลให้เด็กเกิดการรับรู้ทางศิลปะที่ดียิ่งขึ้น และเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมศักยภาพการรับรู้ของเด็กได้พัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งแนวคิดดังกล่าว โรสแมรี่ โดวิดสัน (Dovidson, 1993) ได้นำเสนอไว้ โดยเชื่อว่า กิจกรรมดังกล่าวควรส่งเสริมให้กับเด็กตั้งแต่วัยอนุบาล ทั้งนี้เพราะในชีวิตประจำวันของเด็ก เขาจะได้พบเห็นงานศิลปะและสิ่งต่างๆ ที่สวยงามรอบตัวเขาทั้งที่เป็นสิ่งของเครื่องใช้และที่มีอยู่ในธรรมชาติ อาทิเช่น ทิวทัศน์ในธรรมชาติ ป้ายประกาศโฆษณา เสื้อผ้า ของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าศิลปะและสุนทรียภาพเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก หากเด็กมีประสบการณ์การรับรู้ทางศิลปะที่ดีที่เหมาะสมกับวัย เด็กจะสามารถโยงประสบการณ์จากการรับรู้ทางศิลปะไปสู่การรับรู้ด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต มองเห็นในรายละเอียด อันนำไปสู่พัฒนาการด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยง จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมศิลปะศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะแก่เด็กวัยอนุบาล เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะในเด็กวัยอนุบาลได้อย่างเหมาะสมและได้ข้อมูลทางการวิจัยที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กอนุบาล

โปรแกรมศิลปศึกษา
เพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

สาระสำคัญของโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัย อนุบาล

โปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล
ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้คือ

แนวคิดพื้นฐาน

- 1) การรับรู้มีความสำคัญเนื่องจากเป็นสื่อกลางที่สำคัญทำให้เด็กเกิดประสบการณ์และเป็นเครื่องนำความรู้เข้าสู่สมองเพื่อให้สมองเก็บรวบรวมและจดจำสิ่งต่างๆเหล่านั้นไว้ สำหรับเป็นพื้นฐานในการสร้างความคิดรวบยอดและการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เด็กจึงต้องมีความสามารถที่จะเลือกรับข้อมูลและแยกความแตกต่างของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เพื่อนำไปแปลความหมาย
- 2) การรับรู้ทางการเห็นเป็นศักยภาพของประสาทสัมผัสเบื้องต้นทางหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ทางด้านศิลปะ จะช่วยขยายขอบเขตของการรับรู้ของผู้เรียนทางการใช้ประสาทสัมผัส โดยช่วยให้คนเราสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- 3) การสนทนาเป็นการกระตุ้นที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้ดูสิ่งต่างๆรอบตัว เข้าใจ และพินิจพิเคราะห์
- 4) โปรแกรมศิลปศึกษาที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล เป็นโปรแกรมที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่เชื่อว่ากระบวนการรับรู้ทางศิลปะสามารถพัฒนาได้โดยการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมประสบการณ์ในการสังเกต ทำให้เด็กอนุบาลได้เห็นรายละเอียดในสิ่งที่เขามองดู

หลักการในการจัดการเรียนการสอน

1. จัดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการรับรู้ในด้านต่างๆ ทั้ง 5 ด้านและโดยเฉพาะเน้นด้านสายตาและการสัมผัส ด้วยตัวของเด็กเอง จากสิ่งของที่หลากหลายและในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบตัวไปพร้อมในขณะที่มีการทำกิจกรรมศิลปะ เพื่อเป็นการนำข้อมูลที่มากมายซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้เพื่อนำไปแปลความหมาย
2. การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะแก่เด็ก มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมศิลปะที่เกิดขึ้นของทางการสัมผัส และ ทางความรู้สึกสัมผัส โดยการพิจารณาองคูปภาพงานศิลปะ เป็นการสนับสนุนให้เกิดการรับรู้ไปในทิศทางที่ถูกต้องและชัดเจนในการดูและการสัมผัสต่างๆให้ดียิ่ง
3. การส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกทางการพูด หรือสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้รู้หรือ คิด และจินตนาการในรายละเอียดเกี่ยวกับภาพงานศิลปะ และการทำกิจกรรมศิลปะด้วยตนเอง และได้รับการเสริมด้วยบทสนทนาจะนำไปสู่กระบวนการรับรู้ทางศิลปะและการแสดงออกของเด็กโดยการพูดยอมสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ของเด็ก

จุดมุ่งหมาย

แนวการจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรมนี้มีจุดมุ่งหมายทั่วไปเพื่อพัฒนาผลระยะยาวในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

1. เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ
2. เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยการสังเกตของเด็กที่มีต่อวัตถุและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว
3. เพื่อพัฒนาความสามารถการมองเห็นและการสัมผัส ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่มองเห็นนำมาแปลความหมายโดยแสดงออกทางการสนทนา

แนวการจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรมนี้มีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการรับรู้ผลงานทางศิลปะเกี่ยวกับ เส้น, รูปร่างรูปทรง, สี และลักษณะผิว โดยการผ่านกิจกรรมศิลปะทางการกระตุ้นกายสัมผัสและการรู้สึกสัมผัสโดยใช้สายตามองคูปภาพงานศิลปะ
2. เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในสิ่งที่ได้รับรู้นำมาแปลความหมายโดยแสดงออกทางการสนทนา

ผู้ใช้โปรแกรมฯและกลุ่มเป้าหมาย

ผู้ใช้โปรแกรมฯ

ผู้ใช้โปรแกรมฯ

การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กในชั้นเรียนอนุบาล ส่วนใหญ่เน้นการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็ก ดังนั้นการใช้โปรแกรมศิลปะศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล จึงเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ศิลปะศึกษาทางหนึ่งที่มีความสอดคล้องกับการทำงานของครู โปรแกรมฯนี้ได้ กำหนดข้อปฏิบัติและเสนอแนะวิธีสอนศิลปะศึกษา เพื่อให้ผู้ใช้สามารถศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ คุณสมบัติและบทบาทของผู้ใช้โปรแกรมมีดังนี้คือ คือ มีความเชื่อในแนวคิดการเรียนรู้ทางศิลปะ มีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กด้วยศิลปะ

กลุ่มเป้าหมาย

คือ เด็กที่กำลังเรียนในระดับชั้นอนุบาล มีช่วงอายุ 5-6 ปี

โครงสร้างและลักษณะของโปรแกรมฯ

เป็นโปรแกรมที่จัดในช่วงเวลากิจกรรมสร้างสรรค์ เวลา 10.30-11.30 น.

วันจันทร์-วันศุกร์ รวมเป็น 6 สัปดาห์ โดยมีกิจกรรมขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังนี้

คือ ชั้นกิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส

ชั้นการถามและการตอบรับ

ชั้นศิลปะปฏิบัติ

องค์ประกอบของโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะ สำหรับเด็กวัยอนุบาล

1. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนศิลปศึกษา เป็นการจัดรูปแบบกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การได้แสดงออกโดยการสนทนาร่วมกัน สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้คือ

**ขั้นตอนของการจัดเรียนการสอนในโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริม
การรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล**

ขั้นที่ 1 กิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส

กิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส เป็นการจัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งส่งเสริมการใช้สายตาเพื่อการมองเห็น การสัมผัส และการได้สังเกต เกี่ยวกับ เส้น รูปร่างรูปทรง สี พื้นผิว ซึ่งในขั้นนี้ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และกิจกรรมรายบุคคล มีทั้ง การทัศนศึกษานอกห้องเรียน การเล่นเกมต่างๆ ซึ่งแต่ละกิจกรรม ที่จัดขึ้นเน้นการเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม ค้นพบด้วยตนเอง

สิ่งที่เน้น จัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้มีโอกาสร่วมกันค้นหาคำตอบไปพร้อมกัน และเป็นกิจกรรมที่เด็กได้กระทำด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและให้คำแนะนำ

☺ เด็กทำกิจกรรมค้นหาเส้นลักษณะต่างๆ

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการถามและตอบ

เป็นสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับรายละเอียดในภาพงานศิลปะ ครูนำเสนองานศิลปะที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับ เส้น รูปร่างรูปทรง สี พื้นผิว การใช้คำพูด/ คำถามของครูจะกระตุ้นหรือท้าทายให้เด็กคิดและหาคำตอบรายละเอียดในภาพ เด็กได้มองเห็น คำตอบของเด็กเชื่อมโยงจากสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กจากใกล้ตัวและไกลตัว นอกจากนั้นให้โอกาสเด็กได้แสดงความคิดเห็นและจินตนาการที่มีในภาพ

สิ่งที่เน้น ต้องใช้คำพูด/ คำถาม เพื่อกระตุ้นหรือท้าทายให้เด็กคิดเพื่อพูดในรายละเอียดที่เห็น หรือเพื่อช่วยให้เด็กได้ให้เห็นรายละเอียดมากยิ่งขึ้น ให้โอกาสเด็กใช้คำพูดบอกรายละเอียดในภาพไม่มีการตัดสินว่าถูกผิดเมื่อเด็กตอบ

☺ เด็กอาสาสมัครออกมาชี้สิ่งที่ตนเองมองเห็น

☺ กิจกรรมสังเกตการเปลี่ยนแปลงสีเขียวเข้ม – สีเขียวอ่อนเมื่อเติมสีดำและสีขาว

☺ กิจกรรมค้นหาเส้นลักษณะต่างๆ จากตัวพยัญชนะ

☺ กิจกรรมสังเกตพื้นผิวต้นไม้

ขั้นที่ 3 กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

เป็นขั้นการทำกิจกรรมศิลปะ เปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างสรรค์งาน ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับเส้น สี รูปร่างรูปทรง และพื้นผิว นำความรู้จากขั้นที่ผ่านมาประยุกต์ใช้ด้วยตัวของเด็กเอง **สิ่งที่เห็น** เป็นการเปิดโอกาสให้ได้ทดลองทำ ไม่มีการตัดสินว่าสวยหรือไม่สวย แต่เป็นการนำความรู้มาใช้สร้างสรรค์งาน

☺ เด็กทำกิจกรรมศิลปะจากประสบการณ์ตรงของตนเอง

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในและภายนอกห้องเรียน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในและภายนอกห้องเรียนได้แก่ สถานที่และสื่อการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น

1. สถานที่

1.1 ภายในห้องเรียน เป็นห้องเรียนที่ใช้ทำกิจกรรมศิลปะ มีบริเวณกว้างขวาง อากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างพอเพียง สะดวกแก่การทำกิจกรรม การตกแต่งจัดสภาพแวดล้อม มีสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ เช่น

☺ สื่อการสัมผัส เปลือกหอยชนิดต่างๆ ท่อนไม้

☺ เกมแผ่นสัมผัส เกมจิกซอต่อภาพงานศิลปะ เกมโดมิโนแผ่นสัมผัส
เกมการเรียงโทนสี

😊 จัดป้ายให้ได้ทดลองค้นพบการสัมผัสและการรู้สึก

😊 การตกแต่งห้องเรียนด้วย ภาพงานศิลปะ แจกันดอกไม้

1.2 ภายนอกห้องเรียน ได้แก่ การทัศนศึกษา

- ☺ สนามหรือใต้ต้นไม้ ภายในบริเวณโรงเรียน ควรเป็นสถานที่ปลอดภัย ไม่อันตราย และเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะศึกษา
- ☺ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ครูจะต้องได้ไปสำรวจสถานที่หรือติดต่อขอเจ้าหน้าที่ก่อนไปและมีผู้ช่วยเหลือครูในการนำเด็กไปที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่นำไปเพื่อความปลอดภัย

2. สื่อการเรียนการสอน

2.1 ภาพผลงานศิลปะ เป็นภาพที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ได้แก่ เส้น, รูปร่างรูปทรง, สี และ ลักษณะผิว ที่ต้องการส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะแก่เด็กโดยครูเป็นผู้คัดเลือก ควรมีขนาดใหญ่ที่เหมาะสมกับเด็กวัยอนุบาล

2.2 วัสดุอุปกรณ์ทางศิลปะ ได้แก่ สีชนิดต่าง ๆ สีน้ำ สีเทียน สีโปสเตอร์ สีเมจิก ดินสอ กระดาษลักษณะผิวต่าง ๆ กรรไกร กาว เป็นต้น

2.3 สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ผลไม้สดต่าง ๆ ใบไม้รูปร่างต่าง ๆ เปลือกไม้ ผ้า ดอกไม้

3. การประเมินผล

จากการสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ทางศิลปะนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผล เด็กจะต้องมีการรับรู้ทางศิลปะที่เพิ่มขึ้น และการประเมินร่วมกับหลักฐานแฟ้มสะสมผลงานทางศิลปะแสดงถึงพัฒนาการที่มีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น มากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์แสดงถึงความรู้ การประเมินผลมุ่งเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่านำมาตัดสินผลการเรียน

เอกสารประกอบการใช้โปรแกรม

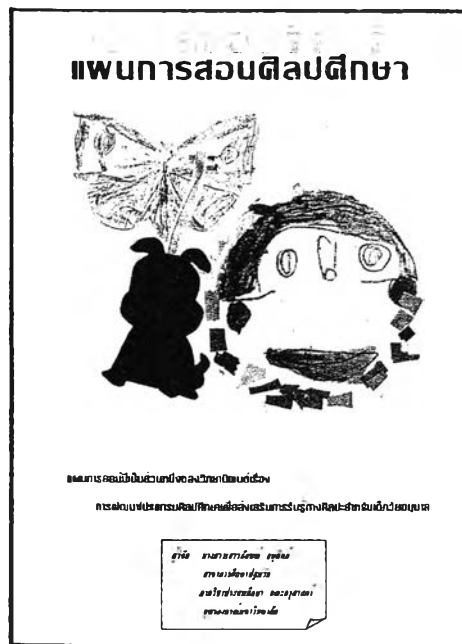
1. คู่มือการใช้โปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ผลงานทางศิลปะสำหรับเด็ก
วัยอนุบาล
เล่มที่ 1 แนะนำโปรแกรม

- เล่มที่ 2 คู่มือครูสำหรับส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะ

2. แผนการสอนศิลปะศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ผลงานทางศิลปะ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้คือ หน่วยเส้น รูปร่าง รูปทรง สีและพื้นผิว

3. เครื่องมือประเมินผล ได้แก่ แฟ้มรวบรวมผลงานศิลปะของนักเรียนรายบุคคล

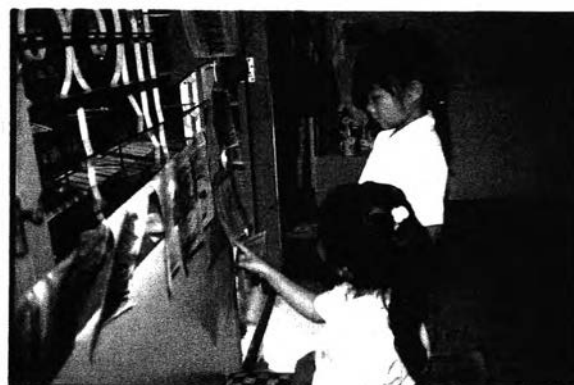
ประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ

การประเมินผลการใช้โปรแกรมฯจากการใช้แบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผล เด็กต้องมีคะแนนการรับรู้ผลงานทางศิลปะสูงขึ้น นอกจากนั้นการสังเกตพฤติกรรม และหลักฐานผลงานศิลปะของเด็ก ในระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ผลพลอยได้ของการใช้โปรแกรมศิลปะศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

1. การสังเกต

เด็กมีการสังเกตเพิ่มมากขึ้น ทั้งการสังเกตในการมองเห็นและการสัมผัส ที่มีจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

☺ การสังเกตสิ่งต่างๆ

2. พัฒนาการด้านการพูด

เด็กมีความกล้าแสดงออกด้านการพูด การสนทนาร่วมกับผู้อื่น การใช้คำศัพท์เกี่ยวกับศิลปะ

☺ การสนทนาร่วมกันระหว่างครูและเด็ก

3. การทำงานร่วมกัน

การช่วยเหลือกันภายในกลุ่มเพื่อนและการรู้จักอดทนและรู้จักรอคอยเมื่อร่วมกับผู้อื่น

☺ การช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

☺ การรู้จักอดทนและรู้จักรอคอย

เอกสารอ้างอิง

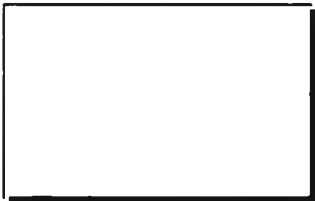
- พิรพงษ์ กุลพิศาล . การรับรู้ทางศิลปะ: สามมิติทัศนศาสตร์ทางศิลปะและศิลปศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2533.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. การประกวดภาพศิลปะเด็กไทย. กรุงเทพมหานคร, 2530
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ศิลปศึกษา .พิมพ์ครั้งที่ 2. .กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์,
2539 .
- Amheim, R. **Art and visual perception**. Berkeley and Los Angeles :
University of California Press, 1974.
- Dixon ,G.,& Chalmers,F. G.The expressive art in education. **childhood
education** 67 (1990):12-17.
- Cole , B ,and Schacfer,C. " Can young children be art critics"? **young children**
45(1990): 33-38.
- Herberholz ,B . and Hanson ,L . **Early childhood art**. 3rd ed. W m.C Brown
Publishers . USA, 1985 .
- Isenberg, J. P.and Jalongo, M. R. **Creative expression and play in early
childhood curriculum**. USA : Macmillan Publishing
- Dovidson, R. **What is art, experience art in the world around your**.
New York : Oxford University Press,1993.
- Spodek, B. andSarocho, O. N. **Right from the start : teaching children
ages three to eight**. Massachusetts, 1994.
- Schirmacher, R . **Art and creative development for young children**.
2 nd ed. USA: Delmar , 1993 .
- Vernon , M. D. **The development of visual perception in children**. In
beyond aesthetics : investigeations into the nature of visualarts .
don rR. Brothwell, London:thames and Hudson Ltd. ,1976.

เครื่องมือประเมินผล

แฟ้มรวบรวมผลงานศิลปะของนักเรียนรายบุคคล

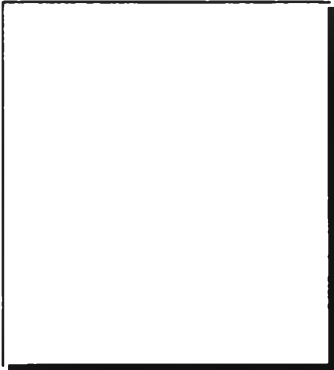
ตัวอย่างรูปแบบแฟ้มรวบรวมผลงานศิลปะ
ของนักเรียนรายบุคคล

แฟ้มรวบรวมผลงานศิลปะของนักเรียน
จากแผนการสอนศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริม
การเรียนรู้ทางศิลปะ

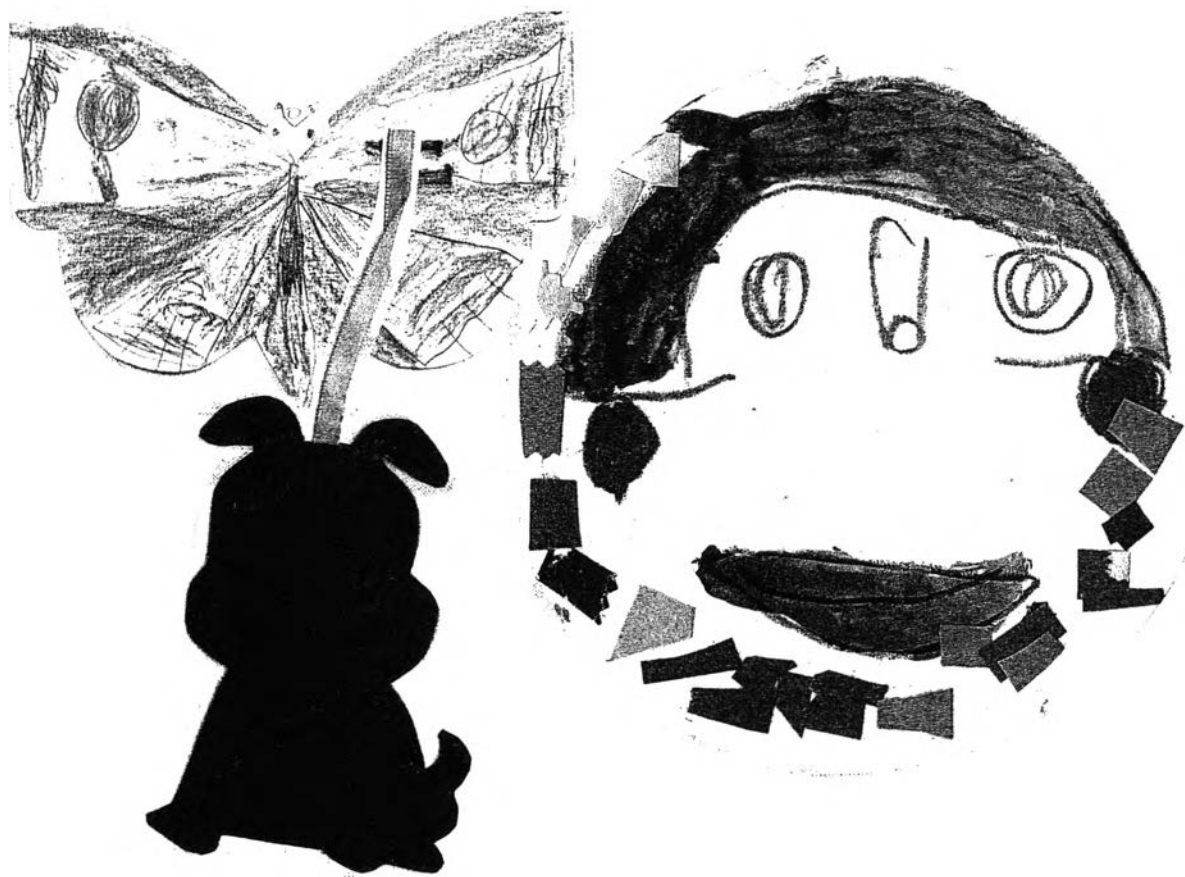
ชื่อ.....
ชั้น.....
โรงเรียน.....

ตัวอย่างผลงานศิลปะหน่วย.....
เรื่อง.....

บันทึกคำพูด.....

แผนการสอนศิลปะเด็ก แผนการสอนศิลปะเด็ก

แผนการสอนนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง

การพัฒนาโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ผู้วิจัย นางสาวเสาวลักษณ์ ธนุคิติกษ์
สาขาการศึกษาปฐมวัย
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางการจัดลำดับมโนทัศน์ และเรื่องในแผนการสอนศิลปศึกษา

หน่วย ที่	แผนการสอนที่	มโนทัศน์เกี่ยวกับ	เรื่อง
1	1	เส้น	เส้นที่มีอยู่รอบตัวเรา
	2	เส้น	ชนิดของลักษณะเส้น
	3	เส้น	ขนาดของเส้น
	4	เส้น	ทิศทางของเส้น
2	5	รูปร่างรูปทรง	รูปร่างที่พบเห็นได้รอบตัวเรา
	6	รูปร่างรูปทรง	รูปร่างที่มีอยู่ในธรรมชาติ
	7	รูปร่างรูปทรง	รูปร่างจากสิ่งมีชีวิต
	8	รูปร่างรูปทรง	รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น(รูปเรขาคณิต)
	9	รูปร่างรูปทรง	รูปทรงที่พบเห็นได้รอบตัวเรา
3	10	สี	สีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
	11	สี	สีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
	12	สี	แม่สีและสีเกิดจากแม่สี
	13	สี	น้ำหนักความเข้ม -อ่อนของสีสีเดียว
	14	สี	น้ำหนักความเข้ม -อ่อนของสีสีเดียว
4	15	พื้นผิว	พื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
	16	พื้นผิว	พื้นผิวที่สัมผัสได้จริง
	17	พื้นผิว	พื้นผิวที่สัมผัสได้จริง
	18	พื้นผิว	พื้นผิวจากการสัมผัสและการมองเห็น
	19	พื้นผิว	พื้นผิวจากการสัมผัสและการมองเห็น
ทบทวน	20	การแสดงผลงาน	จัดนิทรรศการศิลปะร่วมกัน

การจัดกิจกรรมในแต่ละวันอาจไม่จบลงในวันเดียวตามแผนการสอน มีการปรับเพื่อยืดหยุ่นตามความสนใจของเด็ก บางแผนการสอนอาจใช้ได้ต่อเนื่อง 2-3 วัน เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา นอกห้องเรียน

คำชี้แจง การคัดเลือกภาพที่ใช้ในแผนการสอนศิลปะศึกษา

1. แผนการสอนศิลปะศึกษาประกอบโปรแกรมศิลปะศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาลนี้ สร้างขึ้นมาเพื่อเอื้อต่อการใช้สำหรับผู้สนใจและครูอนุบาลทั่วไป ดังนั้น การเลือกภาพจึงมุ่งให้ครูอนุบาลคัดเลือกภาพที่มีอยู่ใกล้ตัวนำมาใช้ได้ มากกว่าการวาดขึ้นมาใช้โดยเฉพาะ และการวาดภาพเป็นข้อจำกัดสำหรับครูอนุบาล

2. การเลือกภาพที่ใช้ในแผนการสอน เป็นไปได้ยากที่จะหาภาพที่มีความสมบูรณ์เกี่ยวกับ เส้น รูปร่างรูปทรง สี และพื้นผิว ได้ทุกภาพ ภาพที่ใช้ในแผนการสอนนี้จึงเลือกภาพที่ใช้ได้เหมาะสมของแต่ละหน่วย

เกณฑ์การพิจารณา

- มีรายละเอียดในภาพสอดคล้องกับเนื้อหาในแผนการสอน
- รายละเอียดในภาพไม่มากจนเกินไป และเป็นภาพเหมาะสมกับวัยของเด็กอนุบาล
- มีรายละเอียดเกี่ยวกับความสวยงามของทิวทัศน์ธรรมชาติ
- รายละเอียดในภาพที่มีความสอดคล้องกับความเป็นอยู่ของบริบทไทย

ตารางการเปรียบเทียบรายละเอียดเกี่ยวกับมโนทัศน์ เรื่อง ภาพงานศิลปะและกิจกรรม
ศิลปะปฏิบัติ ที่ใช้ในแผนการสอน

มโนทัศน์ / เรื่อง	ภาพงานศิลปะ	กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ
เส้น / เส้นที่มีอยู่รอบตัวเรา ชนิดของลักษณะเส้น ขนาดของเส้น ทิศทางของเส้น รูปร่างรูปทรง / รูปร่างที่พบเห็นได้รอบตัวเรา รูปร่างที่มีอยู่ในธรรมชาติ รูปร่างจากสิ่งมีชีวิต รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น(รูปเรขาคณิต) รูปทรงที่พบเห็นได้รอบตัวเรา	ภาพเรอิมฝั่งยามเย็น ภาพกีฬาหมากรุก ภาพเปิดและนกริมหนองน้ำ ภาพไปदानคง ภาพกีฬาหมากรุก ภาพทะเล ดอกไม้ ภาพลอยกระทง ภาพกล้วยไม้หลากสี ภาพเย็บผืนผ้า	การระบายสีภาพเรือ การพิมพ์ภาพนิ้วมือ การขูดสี การประดิษฐ์เศษวัสดุ การพิมพ์ภาพฉลุลาย การพิมพ์ภาพใบไม้ การทำโมบายล์ การประดิษฐ์กระดาษ การประดิษฐ์กล่องกระดาษ
สี / สีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว แม่สีและสีเกิดจากแม่สี น้ำหนักความเข้ม -อ่อนของสีสีเดียว น้ำหนักความเข้ม -อ่อนของสีสีเดียว	ภาพทุ่งทานตะวัน ภาพสีเส้นจากมหาชัย ภาพร่มหลากสี ภาพป่าเมืองร้อนและฝูงลิง ภาพชายทะเลกระบี่	การระบายสีต่าง ๆ การพิมพ์ภาพมือ การหยดสีบนกระดาษเปียก การระบายสีประดิษฐ์พัด การระบายสีเมฆบนท้องฟ้า
พื้นผิว / พื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว พื้นผิวที่สัมผัสได้จริง พื้นผิวที่สัมผัสได้จริง พื้นผิวจากการสัมผัสและการมองเห็น พื้นผิวจากการสัมผัสและการมองเห็น	ภาพนกกับดอกสน ภาพแมวกับแซกโซโฟน ภาพดอกไม้และองุ่น ภาพองุ่นและส้ม ภาพดอกบัว	การปั้นดินน้ำมันตกแต่งพื้นผิว การประดิษฐ์วัสดุธรรมชาติ การประดิษฐ์วัสดุสิ่งของ การสร้างผิวด้วยสีผสมขาว การสร้างผิวตามจินตนาการ

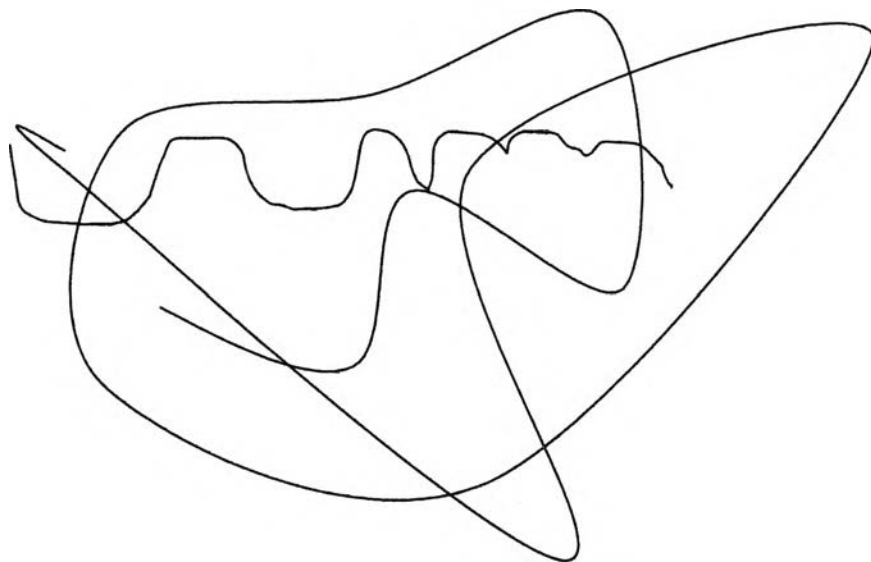
**รายละเอียดของระยะเวลาการใช้แผนการสอนศิลปะศึกษาจากการทดลองใช้ใน
โปรแกรมฯ**

ลำดับที่	แผน การสอน ที่	หน่วย	เรื่อง	จำนวน วัน
1	1	เส้น	เส้นที่มีอยู่รอบตัวเรา	1
	2		ชนิดของลักษณะเส้น	1
	3		ขนาดของเส้น	1
	4		ทิศทางของเส้น	2
2	5	รูปร่างรูปทรง	รูปร่างที่พบเห็นได้รอบตัวเรา	1
	6		รูปร่างที่มีอยู่ในธรรมชาติ	2
	7		รูปร่างจากสิ่งมีชีวิต	1
	8		รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้น	1
3	9	สี	รูปทรงที่พบเห็นได้รูปตัวเรา	1
	10		สีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	1
	11		สีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	1
	12		แม่สีและสีที่เกิดจากแม่สี	2
4	13	พื้นผิว	น้ำหนักความเข้ม - อ่อนของสีเดียว	2
	14		น้ำหนักความเข้ม - อ่อนของสีเดียว	3
5	15	พื้นผิว	พื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	1
	16		พื้นผิวที่สัมผัสได้จริง	1
	17		พื้นผิวที่สัมผัสได้จริง	2
	18		พื้นผิวจากการสัมผัสและการมองเห็น	1
6	19	พื้นผิวจากการสัมผัสและการมองเห็น	พื้นผิวจากการสัมผัสและการมองเห็น	1
	20		การจัดนิทรรศการศิลปะ	4
รวม				30วัน

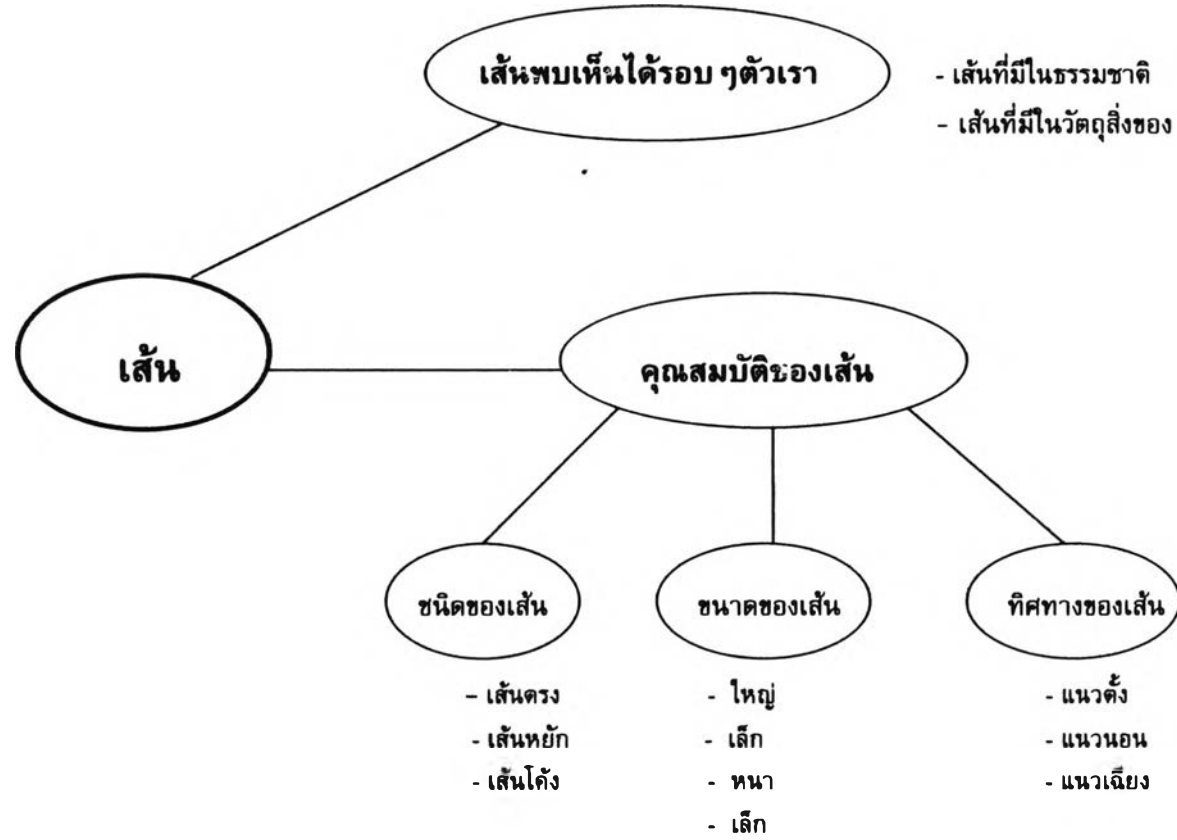
หมายเหตุ ระยะเวลาในการสอนแต่ละหน่วยปรับตามความสนใจของนักเรียน

หน่วย เส้น

หน่วย เส้น

แผนผังความคิด หน่วย เส้น

แผนการสอนศิลปะศึกษา

มโนทัศน์เกี่ยวกับ เส้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง ขนาดของเส้น

ความคิดรวบยอด

เส้น เป็นส่วนประกอบของทุกสิ่งที่พบเห็นได้รอบตัวเรา เส้นมีหลายขนาด

จุดประสงค์

1. สามารถบอกชื่อชนิดของลักษณะต่างๆเส้นได้ (ทบทวน)
2. สามารถบอกขนาดของเส้นได้
3. สามารถสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะได้
4. สามารถบอกขนาดของเส้นในงานภาพชุดสีของตนเองได้

เนื้อหา

เส้นเป็นส่วนประกอบของทุกสิ่งที่พบเห็นได้รอบๆตัวเรา ชื่อของเส้นนั้นจะต่างกันไปตามลักษณะที่เห็น ได้แก่ เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นหยัก เส้นมีหลายขนาด เช่น เส้นใหญ่ เส้นเล็ก เส้นหนา เส้นบาง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส

1. แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มๆละ 4 คน แจกของกลุ่มละ 1 ของ ในซอง 1 ชุดประกอบด้วย กระดาษแข็งลากเส้นด้วยเทียนไขมีลักษณะและขนาดเส้นแตกต่างกัน 4 แผ่นแจกให้กลุ่มละ 1 ชุด โดยให้เด็กแต่ละกลุ่มช่วยกันนำแผ่นกระดาษที่มีในกลุ่มทาสีจนเต็มแผ่น ส่วนที่ระบายสีไม่ติด (เป็นส่วนที่ทาด้วยเทียนไข) จะมองเห็นเป็นเส้นชนิดและขนาดต่างๆ แต่ละกลุ่มแสดงผลงานของกลุ่มนำเสนอกับเพื่อนทั้งห้องเกี่ยวกับ

☺ ลักษณะเส้นต่างๆ

☺ ขนาดของเส้น

2. สนทนาร่วมกันเกี่ยวกับลักษณะของเส้นต่างๆที่มีขนาดแตกต่างกัน ครูแนะนำขนาดของเส้น

กิจกรรมการถามและตอบ

ชื่อภาพ สองเกลอ

บทสนทนา (ครูใช้คำถามกระตุ้นเด็กได้ใช้สายตาในการสำรวจมากที่สุด)

สมมติว่าครูและเด็กไปเที่ยวบริเวณสนามหญ้าเขียวขจีแห่งหนึ่ง ในสนามนั้นนอกจากจะมีหญ้าที่มีสีเขียวอ่อนมองแล้วสบายตา บริเวณข้างๆตรงนั้นมีหนองน้ำ คูน่านิ่งสงบ ครูกำลังจะพาเด็กๆ ไปริมฝั่งด้านที่มีเรือ พวกเราจะพากันไปนั่งเรือ และเมื่อมาถึงก็มองเห็นสิ่งต่างที่อยู่ตรงหน้านี้เป็นดังในภาพ

- เด็กๆช่วยกันดู แล้วบอกในภาพมีอะไรบ้าง
- ในภาพมีสัตว์กี่ตัว มีตัวอะไรบ้าง อยู่ตรงไหนและกำลังทำอะไรทางอย่างไรบ้าง
- มีดอกไม้กี่ดอก มีดอกกุหลาบกี่ดอก ดอกบานกี่ดอก
- เด็กๆมองคู่มือใบไม้และก้อนหินตรงไหนบ้าง
- ช่วยกันนับมีก้อนหินที่มองเห็นและนับได้มีกี่ก้อน
- ใบไม้ที่เห็นในภาพมีรูปร่างคล้ายกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
- เด็กๆลองดูในภาพมีเรืออยู่ตรงไหน อยู่ริมหรือกลางหนองน้ำ
- เด็กๆมองเห็นใบไม้ที่มีลักษณะกลมตรงไหนบ้าง
- เด็กๆมองเห็นสิ่งต่างๆ ในภาพมีลักษณะคล้ายเส้น ที่ไหนบ้าง
- มีเส้นตรงที่ไหนบ้าง
- มีสิ่งของที่มีลักษณะคล้ายเส้นโค้งอยู่ที่ไหนบ้าง
- มีเส้นตรงที่เป็นเส้นนอนที่ตรงไหนบ้าง
- ครูแล้วมีเส้นขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ที่ไหนบ้าง
- มีเส้นเฉียงขนาดใหญ่มีอยู่ตรงไหน

เด็ก ๆมองเห็นอะไรจากภาพ ภาพนี้บอกอะไรให้หนูรู้บ้าง ในภาพมีสัตว์ 2 ชนิด มีสัตว์ชนิดหนึ่งที่ยืนอยู่บนไม้ก้านน้ำ ดูแล้วสัตว์ชนิดนี้น่าจะบินได้เพราะยืนอยู่กลางหนองน้ำ คือ นก นั่นเอง และมีเป็ดซึ่งกำลังว่ายน้ำ น้ำในหนองน้ำคูนิ่งสงบ มีรอยน้ำกระเพื่อมจากการว่ายน้ำของเป็ด

สังเกตจากรอบๆ ตัวเปิด และรอบๆ ใบไม้ น้ำคูลูโซเห็นเงาของต้นไม้ร่มรื่น และถ้าเด็กๆ ได้ไปที่หนองน้ำนี้ได้จริง เด็กอยากทำอะไรบ้าง เด็กจะมองอย่างเงิบสงบ หรือเสียงดัง หรือทำอะไรนอกจากที่ครูกล่าวอีก

กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

1. เด็กทำกิจกรรมชุดสี โดยใช้สีเทียนหลายสีระบายลงในกระดาษขาวเต็มหน้ากระดาษ แล้วใช้หมึกสีดำระบายทับลงไป ครูจัดเตรียมวัสดุที่มีขนาดแตกต่างกันใช้สำหรับชุด เช่น ไม้จิ้มฟัน ไม้ไอศกรีม ไม้ลูกชิ้น สร้างรูปร่างตามจินตนาการ จะทำให้เห็นรูปร่างที่เป็นสีต่างๆ ที่ชัดเจน

2. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันถึงผลงานศิลปะของแต่ละคน เด็กออกมาเล่าให้เพื่อนฟัง เกี่ยวกับสิ่งที่มีในผลงานศิลปะและขนาดของเส้นลักษณะต่างๆ ครูบันทึกคำพูดเด็ก

สื่อและอุปกรณ์

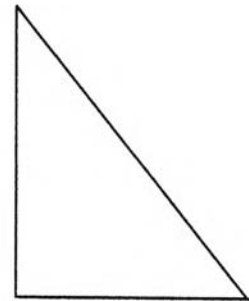
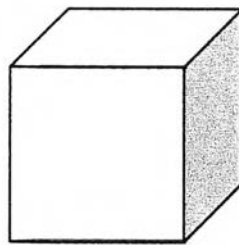
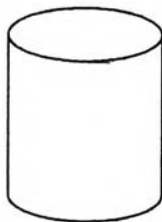
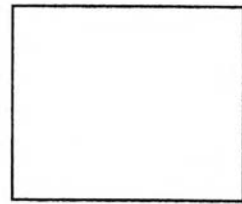
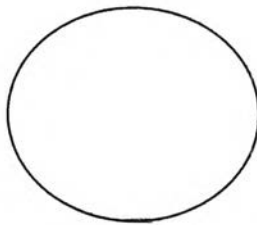
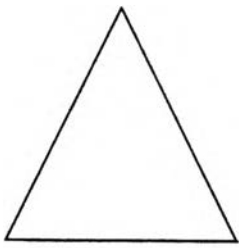
1. แผ่นกระดาษ ขีดด้วยเทียนไขเส้นขนาดต่างๆ 4 ชุด
2. สีโปสเตอร์และพู่กัน 4 ชุด
3. น้ำหมึกสีดำ 4 ชุด
4. ภาพงานศิลปะ
5. ไม้จิ้มฟัน 6 อัน
6. ไม้ไอศกรีม 6 อัน
7. ไม้ลูกชิ้น 6 อัน
8. กระดาษว่าง 30 แผ่น
9. สีเทียน 6 กล่อง

การประเมินผล

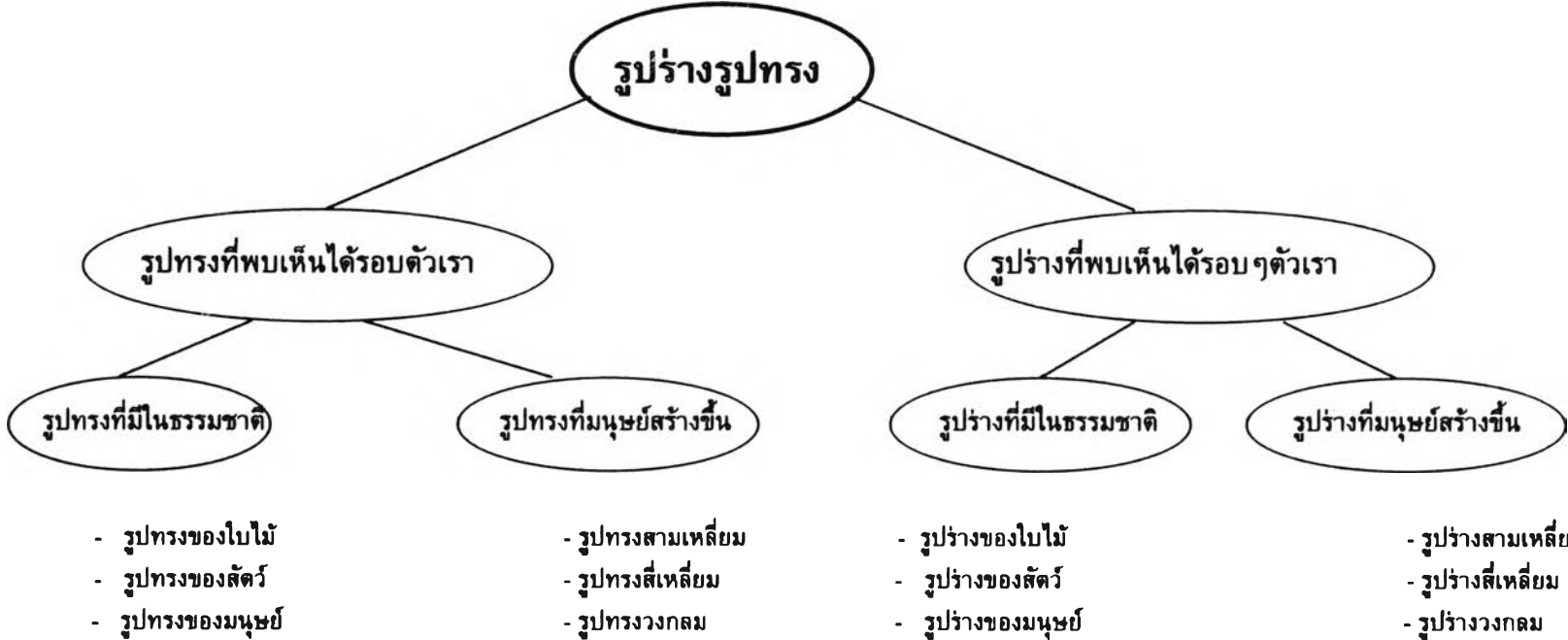
1. สังเกตจากการบอกชื่อชนิดของลักษณะเส้นต่างๆ
2. สังเกตจากการบอกขนาดของเส้น
3. สังเกตจากการสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะ
4. สังเกตจากการบอกขนาดของเส้นในงานภาพชุดสีของตนเองได้

หน้า
รูปทรง
ระนาบ

หน้า รูปทรงระนาบ

แผนผังความคิด หน่วย รูปร่างรูปทรง

แผนการสอนศิลปะศึกษา

มโนทัศน์เกี่ยวกับ รูปร่างรูปทรง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แผนการสอนที่ 6 เรื่อง รูปร่างที่มีอยู่ในธรรมชาติ

ความคิดรวบยอด

รูปร่างที่มีอยู่รอบตัวเรามีรูปแบบที่หลากหลาย

จุดประสงค์

1. สามารถบอกถึงรูปร่างที่มีอยู่ในธรรมชาติได้
2. สามารถบอกถึงลักษณะที่แตกต่างกันของรูปร่าง
3. สามารถสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะได้
4. สามารถบอกลักษณะรูปร่างที่มีในงานภาพพิมพ์ใบไม้ของตนเองได้

เนื้อหา

เมื่อเราลากเส้นมาพบกันจะเกิดเป็นรูปร่างขึ้น รูปร่างที่พบเห็นรอบตัวเรามีรูปแบบหลากหลาย รูปร่างที่มีอยู่รอบตัวเราที่เป็นรูปร่างที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น ใบไม้ของพันธุ์ไม้แต่ละพันธุ์ มีรูปร่างแตกต่างกัน บางชนิดมีรูปร่างคล้ายคลึงกัน รูปร่างที่มีอยู่รอบตัวเราที่เป็นรูปร่างของสิ่งมีชีวิต เช่น รูปร่างของคน รูปร่างของสัตว์ รูปร่างของสิ่งมีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามอิริยาบถและขนาดของร่างกาย

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส

ก่อนการกิจกรรมในวันนี้ ครูให้เด็กเก็บใบไม้ที่มีรูปร่างไม่เหมือนกันจากที่บ้านของเด็ก มาคนละ 5 ใบ มาทำกิจกรรมร่วมกันในห้องเรียน

1. ครูแจกกระดาษว่างให้เด็กคนละแผ่น แล้วให้เด็กเลือกใบไม้ขึ้นมา 1 ใบให้เอาดินสอลากลอกรูปแบบใบไม้ไปรอบๆใบไม้ ให้เด็กสังเกตลักษณะรูปร่างของใบไม้ที่วางลงในกระดาษกับใบไม้ที่ถืออยู่ในมือ ให้เด็กลอกรูปร่างจนครบทั้ง 5 ใบ

2. ครูสนทนาร่วมกับเด็กถึงรูปร่างรูปทรงในธรรมชาติ ชักชวนให้เด็กมองออกไปนอกห้องดูสิ่งต่างๆที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ใบไม้ ส่วนใหญ่เป็นลักษณะรูปร่างเป็นอย่างไร (มีรูปร่างโค้งรี ไม่เป็นรูปร่างตรงแข็ง) สนทนาถึงรูปร่างส่วนใหญ่ของไม้ที่เก็บมามีรูปร่างอย่างไร รูปร่างแตกต่างกันตามลักษณะของพันธุ์ไม้ รูปร่างที่แตกต่างกันของรูปร่างใบไม้ที่เด็กมีอยู่มีทั้งลักษณะแตกต่างและคล้ายคลึงกัน ครูนำกระดาษแผ่นใหญ่ติดบอร์ดหน้าชั้นเรียน ให้เด็กนำใบไม้คนละ 1 ใบ ที่มีรูปร่างคล้ายคลึงติดไว้แถวเดียวกันและที่แตกต่างกันในแถวต่อไป

กิจกรรมการถามและตอบ

ชื่อภาพทะเล - ดอกไม้

บทสนทนา (ครูใช้คำถามกระตุ้นเด็กได้ใช้สายตาในการสำรวจให้มากที่สุด)

ที่บ้านของเด็กๆ บ้านใครบ้างที่ปลูกต้นไม้ไว้ มีต้นไม้อะไรบ้าง เด็กๆ เคยสังเกตบ้างหรือไม่ ว่าต้นไม้แต่ละต้นมีใบไม้คล้ายหรือแตกต่างกัน ถ้าต้นไม้มีชนิดพันธุ์ไม้แตกต่างกัน รูปร่างของลำต้นใบไม้ จะมีความแตกต่างกันหรือไม่ เย็นนี้เด็กๆ กลับบ้าน ลองสังเกตต้นไม้ในบริเวณบ้านมีต้นไม้กี่ชนิด สังเกตจากลักษณะรูปร่างของลำต้นและรูปร่างของต้นไม้แต่ละชนิดแตกต่างกันหรือไม่ แต่ตอนนี้ที่โรงเรียนครูมี ภาพต้นไม้ให้เด็กๆ คุยร่วมกัน

- ในภาพมีอะไรบ้าง
- เด็กๆ คุยที่ชื่อดอกไม้ บางชื่อดอกไม้มีสีเหมือนกันต่างกันอย่างไรบ้าง
- เด็กๆ รู้จักดอกไม้ที่มีในภาพหรือไม่ ดอกอะไร
- ใบไม้ที่เห็นในภาพมีสีคล้ายกันหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
- มีใบไม้บางชนิดที่มีสีแตกต่าง จากเหมือนมาก มีอยู่ตรงไหนและสีอะไร
- ในภาพมีใบไม้รูปร่างแตกต่างกัน ใบไม้บริเวณไหนที่มีใบใหญ่มีลักษณะรูปร่างยาวรี และมีลักษณะหยักไปมาตลอดใบ
- บริเวณไหนที่มีใบไม้ใบเล็กมีลักษณะรูปร่างยาวๆ รีๆ
- บริเวณไหนที่มีใบไม้ลักษณะรูปร่างคล้ายพัดใบเป็นแฉกปลายแหลม
- บริเวณไหนที่มีใบไม้ลักษณะรูปร่างใบรีๆ แต่ใบไม้ยาวมากก็มีหยักไปมาเล็กน้อย

เด็กๆ สังเกตรูปร่างของใบไม้ต่างๆ ในภาพมีลักษณะของรูปร่างทั้งคล้ายคลึงและแตกต่างกันไปตามพันธุ์ไม้ บางใบมีลักษณะรูปร่างรีๆ ยาว บางใบมีลักษณะรูปร่างหยักๆ โค้งตรงปลายใบ บางใบมีลักษณะรูปร่างหยักๆ แหลมๆ ตรงปลายใบ เราจะเรียกลักษณะรูปร่างของใบไม้ตามลักษณะที่เราเห็น แล้วเด็กๆ บอกได้หรือไม่ ใบไม้ที่เห็นมีลักษณะรูปร่างเป็นอย่างไรบ้าง

กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

1. เด็กทำกิจกรรมการพิมพ์ภาพจากใบไม้รูปร่างต่างๆ โดยใช้สี (โปสเตอร์) สีต่างๆทาบนใบไม้ที่มีรูปร่างแตกต่างกัน พิมพ์ภาพลงในกระดาษว่าง ตกแต่ง สร้างรูปร่างตามจินตนาการ

2. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันถึงผลงานศิลปะของแต่ละคน เด็กเล่าให้เพื่อนฟังเกี่ยวกับสิ่งที่มีในผลงานศิลปะและรูปร่างของใบไม้ต่างๆ

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบไม้รูปร่างต่างๆ จำนวน 30 ใบ
2. กระดาษขาว จำนวน 30 แผ่น
3. ดินสอ จำนวน 30 แท่ง
4. ภาพงานศิลปะ
5. กระดาษรูปแผ่นใหญ่ จำนวน 1 แผ่น
6. สีโปสเตอร์ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีน้ำเงิน อย่างละ 1 ขวด
7. กาว

การประเมินผล

1. การสังเกตจากการบอกลักษณะของรูปร่างที่มีอยู่ในธรรมชาติ
2. การสังเกตจากการบอกลักษณะที่แตกต่างกันของรูปร่าง
3. การสังเกตจากการสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะ
4. การสังเกตจากการบอกลักษณะรูปร่างที่มีในงานภาพพิมพ์ใบไม้ของตนเอง

แผนการสอนศิลปะศึกษา

มโนทัศน์เกี่ยวกับ รูปร่าง รูปทรง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แผนการสอนที่ 9 เรื่อง รูปทรงที่พบเห็นได้รอบ ๆ ตัวเรา

ความคิดรวบยอด

รูปทรงที่มีอยู่รอบตัวเรามีรูปแบบที่หลากหลาย

จุดประสงค์

1. สามารถบอกลักษณะที่แตกต่างของรูปร่างและรูปทรง
2. สามารถบอกลักษณะของรูปทรงในตำแหน่งที่ต่างกัน
3. สามารถสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะได้
4. สามารถบอกลักษณะของรูปทรงในงานประดิษฐ์กล่องกระดาษของตนเองได้

เนื้อหา

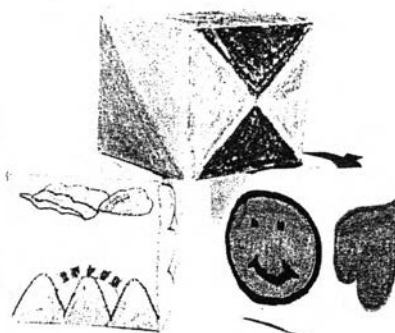
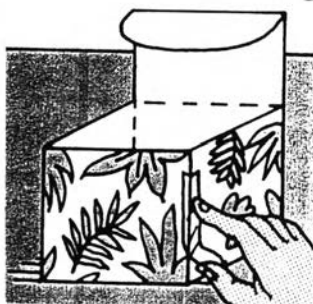
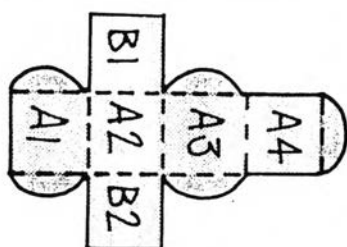
รูปทรงเป็นโครงสร้าง 3 มิติที่สายตามองเห็นได้ มีทั้งส่วนกว้าง ส่วนยาว และส่วนหนา รูปทรงของสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นรอบตัว มีลักษณะรูปทรงแตกต่างกันภาพลักษณะเฉพาะหรือชนิดของสิ่งนั้น

กิจกรรมการเรียนรู้

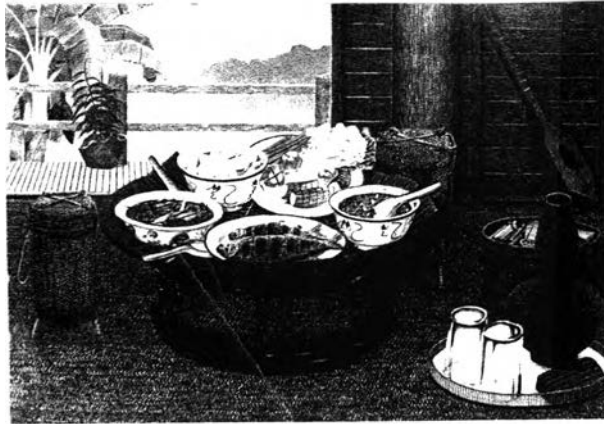
กิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส

1. เด็ก ๆ แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ครูแจกกล่องรูปทรงจตุรัสให้แต่ละกลุ่ม สังเกตด้านทุกด้านของกล่องและช่วยกันวาดด้านใดด้านหนึ่งของกล่องออกกระดาษรูป ครูแจกกระดาษแข็งโครงข่ายของกล่องมีรอยพับทั้ง 6 ด้าน เด็กในกลุ่มช่วยกันพับตามรอยพับพร้อมกับติดกาว จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมาสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับลักษณะรูปร่างของกล่องที่วาดลงกระดาษกับกล่องที่พับขึ้นมา แตกต่างกันอย่างใด ครูและเด็กสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับลักษณะของรูปทรงที่แตกต่างจากรูปร่าง

2. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับรูปทรงที่พบเห็นได้รอบ ๆ ตัวเรา เช่น โทรทัศน์ แก้วน้ำ กล่องชอล์ก ไม้บอล์ก ครูและเด็กสังเกตร่วมกันเกี่ยวกับการมองเห็นรูปทรงสิ่งของในตำแหน่งที่ต่างกัน

กิจกรรมการถามและตอบ

ชื่อภาพเยี่ยมญาติ

บทสนทนา (ครูใช้คำถามกระตุ้นเด็กได้ใช้สายตาในการสำรวจให้มากที่สุด)

ภาพที่ครูแนะนำในวันนี้ เด็กๆ อาจเคยพบเห็นมาก่อน และเด็กบางคนอาจจะไม่เคยพบเห็นมาก่อน เป็นภาพเกี่ยวกับอาหารพื้นเมืองของชาวเหนือ เด็กลองช่วยกันดูแล้วคุยร่วมกันเกี่ยวกับรายละเอียดในภาพ

- เด็ก ๆ รู้จักอะไรหรือมีอะไรในภาพบ้าง
- ในสำหรับข้าวมีปลากี่ตัว
- ในภาพมีอาหารจานใดที่มีผักอยู่
- มีช้อนวางไว้ทั้งหมดกี่คัน
- มีภาชนะที่ใส่ข้าววางอยู่ เด็กๆช่วยกันดู อยู่ตรงไหน
- มีต้นไม้ในภาพอยู่บริเวณไหน มีทั้งหมดกี่ต้น
- บริเวณใดในภาพมีเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งวางอยู่
- ในภาพมีแก้วน้ำวางอยู่ที่ใด
- เด็ก ๆ สังเกตว่าภาพนี้มีรูปวงกลมบริเวณไหนบ้าง
- มีรูปทรงกลมในภาพอยู่หลายบริเวณเด็ก ๆ ช่วยกันดูว่า
- บริเวณไหนบ้างที่มีชามรูปทรงคล้ายคลึงกัน
- บริเวณไหนบ้างที่มีจานรูปทรงคล้ายคลึงกัน
- บริเวณไหนบ้างที่มีแก้วรูปทรงคล้ายคลึงกัน
- บริเวณไหนบ้างที่มีภาชนะใส่ข้าวเหนียวคล้ายคลึงกัน

ภาพที่เด็กดูอยู่นี้เป็นภาพสำหรับอาหารของชาวภาคเหนือ ซึ่งมีภาชนะใส่ข้าวเหนียวทั่วไปเรียกกันว่า กระติบ สำหรับภาชนะที่ใช้สำหรับวางอาหารเราเรียกว่าขันโตก ซึ่งเวลาไม่ได้นั่งรับประทานบนโต๊ะอาหาร แต่จะนั่งบนพื้นห้องแล้ว วางขันโตกอาหารไว้ตรงกลางวงสมาชิกในครอบครัวจะนั่งล้อมรอบขันโตก เพื่อรับประทานอาหาร

กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

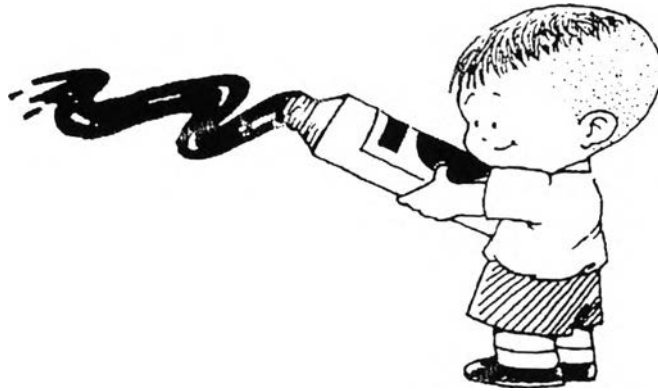
1. เด็กทำกิจกรรมการประดิษฐ์จากกล่องกระดาษ เด็ก ๆ แบ่งกลุ่ม 4 คน ช่วยกันคิดสร้างสิ่งของจากความสนใจของสมาชิกในกลุ่ม เช่น บ้าน รถบรรทุก หุ่นยนต์ แล้วช่วยกันวาดโครงร่างลงบนกระดาษรูป ครูแจกกล่องกระดาษที่เป็นเศษวัสดุ กาว กระดาษสี กรรไกร ให้แต่ละกลุ่ม หลังจากทำกิจกรรม ครูและเด็กสนทนาร่วมกันถึงผลงานศิลปะ เด็กแต่ละกลุ่มออกมาอธิบายเกี่ยวกับผลงานศิลปะที่สร้างและรูปทรงที่มีในผลงาน

สื่อและอุปกรณ์

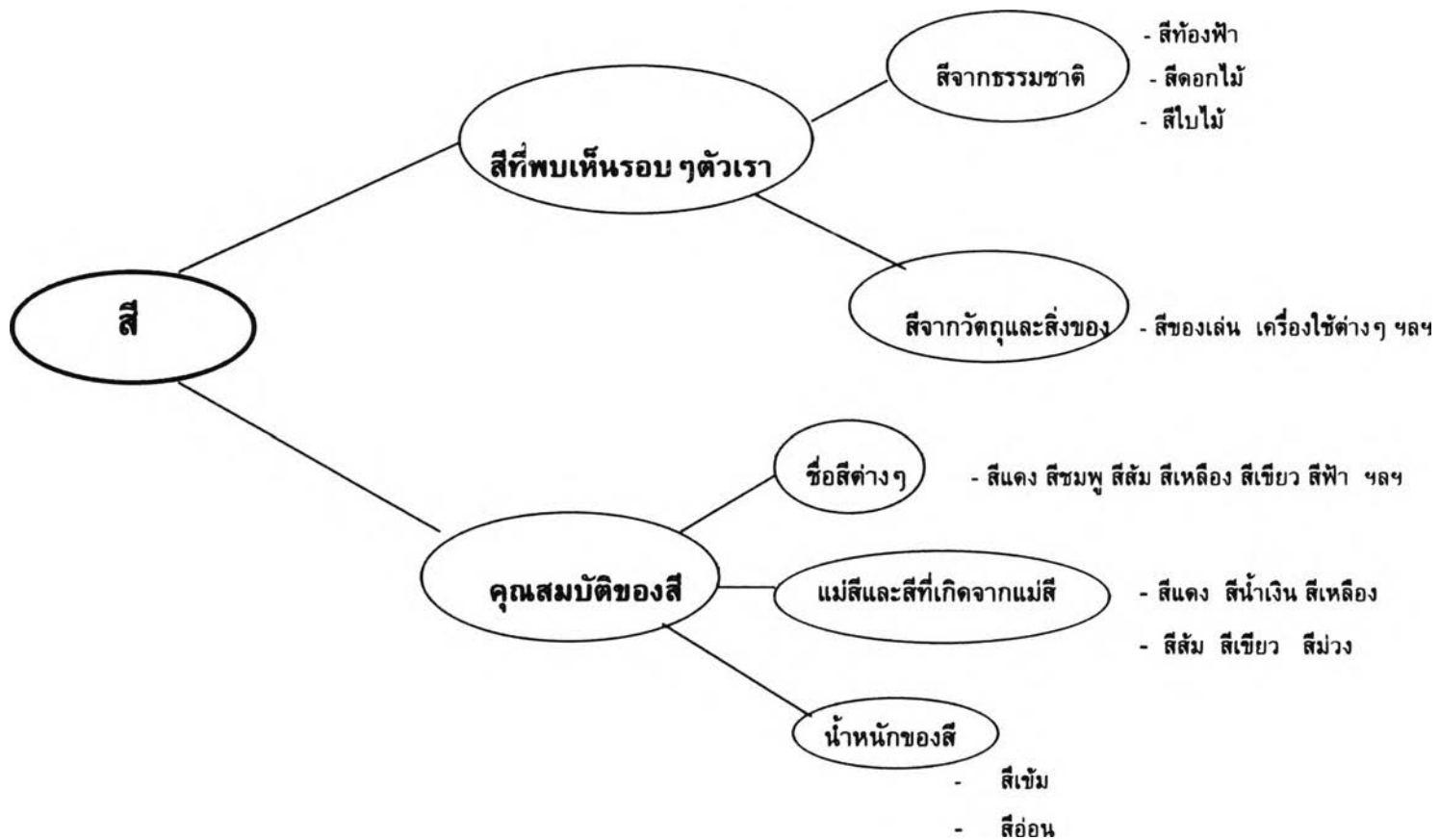
1. กล่องรูปทรงจตุรัส 7 กล่อง
2. กระดาษรูป 14 แผ่น
3. กล่องชอล์ก ไม้บอล์ก
4. กล่องกระดาษที่เป็นของเหลือใช้ 40 กล่อง
5. กาว
6. กระดาษสีต่าง ๆ
7. กรรไกร 7 อัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการการบอกลักษณะที่แตกต่างของรูปร่างและรูปทรง
2. สังเกตจากการบอกลักษณะของรูปทรงในตำแหน่งที่ต่างกัน
3. สังเกตจากการสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะ
4. สังเกตจากการบอกลักษณะของรูปทรงในงานประดิษฐ์กล่องกระดาษของตนเอง

แผนผังความคิด หน่วย สี

แผนการสอนศิลปศึกษา

มโนทัศน์เกี่ยวกับ สี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แผนการสอนที่ 11 เรื่อง สีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

ความคิดรวบยอด

สีที่พบเห็นจากสิ่งของและในธรรมชาติรอบตัวมีหลากหลายสี

จุดประสงค์

1. สามารถบอกชื่อสีที่พบเห็นจากสิ่งของและที่มีอยู่ในธรรมชาติได้
2. สามารถสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะได้
3. สามารถบอกชื่อสีที่มีในงานภาพพิมพ์มือของตนเองได้

เนื้อหา

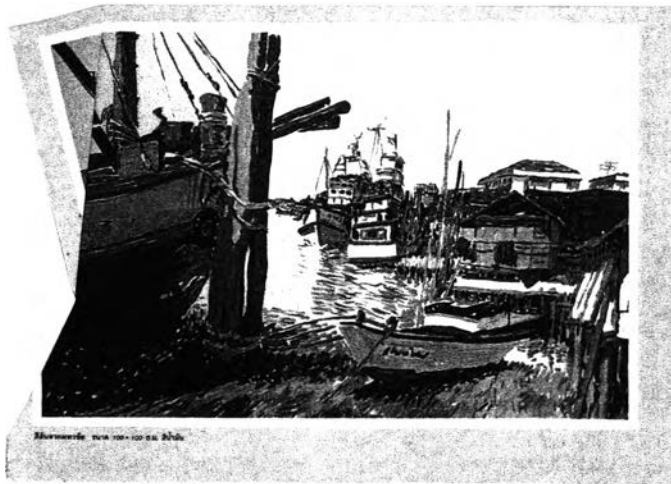
สีที่พบเห็นจากสิ่งของและในธรรมชาติรอบตัวมีหลากหลายสี ได้แก่ สีแดง สีส้ม สีเหลือง สีชมพู สีเขียว สีฟ้า สีน้ำเงิน สีม่วง เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส

1. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับสีที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ครูนำสื่อของจริง ออกมาวางเรียงเช่นสีแดง มีมะเขือเทศ แอปเปิ้ล กุนเชียง แดงโม หลังจากนั้นครูใช้กระดาษปริ๊ฟ สร้างแผนผังความคิดด้วยกันเช่น สีแดง มีอะไรบ้างที่มีสีแดง , แดงโม กุนเชียง พริก มะเขือเทศ ขอสมะเขือเทศ สตอร์เบอร์ เซอร์รี่ สีส้มมีอะไรบ้างที่ส้ม , แครอท ส้ม ขอสพริก สีเหลือง มีอะไร บ้างที่สีเหลือง , ไข่แดง แดงโม สับปะรด เปิดโอกาสให้เด็กเสนอชื่อสีและสิ่งของต่างๆที่มีสีนั้นๆ โดยระดมความคิดช่วยกันโดยครูเป็นผู้บันทึกสิ่งที่เด็กเสนอ

กิจกรรมการถามและตอบ

ชื่อภาพสีสันจากมหาชัย

บทสนทนา (ครูใช้คำถามกระตุ้นเด็กได้ใช้สายตาในการสำรวจให้มากที่สุด)

เมื่อวันหยุดที่ผ่านมาครูได้ไปเที่ยวสถานที่หนึ่งเรียกว่าท่าเรือ เด็กเคยไปหรือไม่ บางคนไม่เคยไป และอยากรู้ว่าท่าเรือเป็นอย่างไร เด็กๆดูภาพนี้แล้วเรายคุยร่วมกัน

- เด็ก ๆ เห็นอะไรบ้างในภาพบ้าง
- มีเรืออยู่บริเวณไหนบ้าง
- เด็ก ๆ มองเห็นเรือลอยในน้ำกี่ลำ
- บริเวณใดในภาพที่มีต้นหญ้า
- เด็ก ๆ มองเห็นบ้านมีอยู่ด้านใดของภาพ
- ในภาพมองเห็นเสาที่ตั้งขึ้นอยู่บริเวณใดบ้าง
- ในภาพมีสีอะไรมากที่สุด
- สีที่มีรองลงไปลำดับสองคือสีอะไร
- สีใดในภาพที่มองเห็นมีน้อยที่สุด
- สีใดที่หนูมองเห็นได้ก่อนหรือมองเห็นได้เร็วที่สุด เมื่อดูภาพนี้
- ซีกใดของภาพที่ดูเหมือนอยู่ใกล้สายตาของหนูและซีกใดของภาพที่มองดูเหมือนอยู่ห่างจากหนู
- รูปร่างของสีซันใดที่มีขนาดใหญ่ อยู่ด้านใดของภาพ (ครูชี้ให้เลือกทีละด้าน ทั้งด้านซ้ายและด้านขวา มันคือภาพของสิ่งใดบ้าง
- อีกด้านของภาพที่มีขนาดเล็กกว่า ในภาพมีอะไรบ้างมีจำนวนมากกว่าหรือน้อยกว่า

จากภาพที่ดูบอกเรื่องราวอะไรให้หนูบ้าง ชื่อภาพนี้คือ สีสันจากมหาชัย ผลงานของคุณสาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง ในภาพเป็นภาพรายละเอียดของเรือที่ใช้หาปลา (เรือประมง) ที่มีสีสันต่างๆมากมายจอดอยู่ริมฝั่งน้ำ หรือเราเรียกว่า ท่าเรือ (บริเวณที่เรือมาจอด) ซึ่งท่าเรือ

ในภาพนี้มีชื่อว่า มหาชัย เมืองมหาชัย หรือสมุทรสาคร ตั้งอยู่ใกล้ทะเล คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมง (จับปลา) โดยจะใช้เรือออกไปจับปลาในทะเล ดังนั้นถ้าเด็ก ๆ ไปเที่ยวเมืองมหาชัย ก็จะพบเห็นเรือประมงสีต่าง ๆ มากมายจอดอยู่ที่ท่าเรือ

กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

1. เด็กทำกิจกรรมพิมพ์ภาพมือ ครูจัดสีโปสเตอร์ สีแดง เหลือง เขียว ส้ม ฟ้ำ ให้เด็กใช้มือพิมพ์ภาพลงไปในกระดาษ คนละ 2 สี แล้วครูและเด็กสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับภาพพิมพ์มือที่มีสีต่าง ๆ ทุกคนช่วยกันตัดมาตกแต่งเป็นรูป โดยให้เด็กเสนอความคิดเช่นเป็นนกยูงรำแพน มีหลายสี หรือ ดอกไม้มีหลายสี แล้วแต่เด็กจะเสนอความคิด

2. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับผลงานมีสีอะไรบ้าง ครูบันทึกคำพูดของเด็ก

สื่อและอุปกรณ์

1. สิ่งของที่มีสีแดง
2. กระดาษบุรุษ
3. สีโปสเตอร์ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีชมพู สีส้ม สีฟ้า
4. กระดาษว่าง
5. กรรไกร
6. กระดาษหน้าขาวหลังเทา
7. กาว

การประเมินผล

1. สังเกตจากการบอกชื่อสีที่พบเห็นจากสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติ
2. สังเกตจากการสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะ
3. สังเกตจากการบอกชื่อสีที่มีในงานภาพพิมพ์มือของตนเองได้

แผนการสอนศิลปะศึกษา

มโนทัศน์เกี่ยวกับ สี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แผนการสอนที่ 13 เรื่อง น้ำหนักเข้ม-อ่อนของสีเดียว

ความคิดรวบยอด

สีที่พบเห็นจากสิ่งของและในธรรมชาติรอบตัว มีหลากหลายสี

จุดประสงค์

1. สามารถเปรียบเทียบน้ำหนักเข้ม - อ่อน ของสีเดียวที่เห็นได้ถูกต้อง
2. สามารถสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะได้
3. สามารถบอกเรียงลำดับสีเข้ม - อ่อนในงานประดิษฐ์หัตถ์ของตนเองได้

เนื้อหา

สีที่พบเห็นจากสิ่งของและในธรรมชาติ มีหลากหลายสี รวมทั้งมีสีเข้มสีอ่อนของสีเดียว น้ำหนักเข้ม - อ่อนของสีเดียวมีหลายระดับสี เช่น สีเขียวอ่อน เรียงระดับสีเพิ่มขึ้นจนถึงสีเขียวเข้ม

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส

ก่อนสอนกิจกรรมนี้ ครูบอกเด็กล่วงหน้าให้เด็กเตรียมใบไม้ที่มีสีเขียวระดับสีแตกต่างกันคนละ 2 ใบ

1. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับสีเขียวที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น สีเขียวจากต้นไม้ ใบไม้ชนิดต่าง ๆ ที่มีในโรงเรียน ครูสร้างข้อตกลงกับเด็กเกี่ยวกับการพาเด็กออกไปทัศนศึกษาสีเขียวของต้นไม้ชนิดต่าง ๆ ที่มีในโรงเรียน (ครูต้องออกสำรวจหรือเตรียมสถานการณ์ก่อนพาเด็กไป)

2. ขณะที่ทัศนศึกษาครูและเด็กร่วมกันสังเกตสีเขียวเข้ม สีเขียวอ่อนของใบไม้จากต้นไม้ชนิดต่าง ๆ (การใช้คำถามของครูกระตุ้นให้เด็กสังเกตได้มากที่สุด) “หนูลองสีเขียวของใบไม้จากต้นไม้ชนิดนี้แล้วเปรียบเทียบกับสีเขียวของใบไม้จากต้นไม้ทางโน้น เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ต่างกันอย่างไร ต้นไหนมีสีเขียวเข้มมากกว่า หรือต้นไม้มีสีอ่อนมากกว่า”

3. หลังจากทำกิจกรรมทัศนศึกษาแล้ว กลับมาห้องเรียนครูนำใบไม้ที่เด็กเตรียมมาให้คนละ 2 ใบตัดกระดาษรูป สันทนาร่วมกันเกี่ยวกับสีเขียวเข้มสีเขียวอ่อนที่มีจากใบไม้

4. ครูนำขวดแก้วใสใส่สีเขียว 4 ขวด แล้วให้เด็กออกมาหยดน้ำเพิ่ม จำนวนมากขึ้นในแต่ละขวดสังเกตขวดแรกกับขวดที่สี่ สีแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

กิจกรรมการถามและตอบ

ชื่อภาพป่าเมืองร้อนและฝูงลิง

บทสนทนา (ครูใช้คำถามกระตุ้นเด็กได้ใช้สายตาในการสำรวจให้มากที่สุด)

สมมติว่าหนูเป็นคร.กรีนลีฟ นักสำรวจป่า หนูเดินทางมาเป็นระยะทางไกลมากจนเข้ามาถึงในป่าลึก หนูรู้สึกหิวน้ำมาก หนูได้ยินเสียงน้ำไหล หนูมองหาแหล่งน้ำหนูจึงเดินแหวกต้นไม้เข้าไป หนูจึงพบ ภาพนี้ที่หนูกำลังดูอยู่นี้

- เห็นอะไรในภาพบ้าง
- สัตว์กี่ตัวในภาพนี้
- สัตว์แต่ละตัวทำท่าทางเหมือนกันหรือไม่
- หนูมองหว่าแหล่งน้ำลำธารอยู่ตรงไหน ถ้ามองไม่พบลองมองที่ลิงถือคันเบ็ด
- ไหนภาพนี้มีสระอะไรบ้าง เพราะภาพนี้มีสีเขียวหลากหลายทำให้หนูมองหายาก
- บริเวณไหน คุณแล้วมีสีเขียวเข้มที่สุด
- บริเวณไหนคุณแล้วมีสีเขียวอ่อนที่สุด
- มองดูที่ใบไม้แต่ละต้น มีใบไม้รูปร่างเหมือนหรือต่างกันอย่างไรบ้าง
- ลิงตัวไหน(ครูชี้ที่ด้านนอกและด้านในภาพ) ที่อยู่ใกล้สายตาของหนู และลิงที่อยู่ตัวไหน (ครูชี้ที่ด้านนอกและด้านในภาพ) ที่มองดูห่างจากหนู

เด็กดูภาพนี้มีเรื่องราวอะไรให้เด็กจูงบ้าง ภาพนี้เต็มไปด้วยสีเขียวหลายระดับสี มีทั้งสีเขียวเข้มมากที่สุดจนถึงสีเข้มน้อยที่สุด เพราะในภาพมีสีเขียวหลายบริเวณทำให้เรามองลำธารได้ยากและทำให้เมื่อมองแล้วรู้สึกภาพนี้ร่มเย็น เพราะมีสีเขียวมากนั่นเอง นอกจากนั้น สีเข้มและสีเข้มน้อยยังบอกให้ทราบได้ถึงลักษณะของใบไม้ ใบไม้ที่ต้นเล็กอยู่มีใบอ่อนสีเขียวอ่อนๆอ่อน แต่ต้นที่ปลูกมานานเป็นต้นแก่ จะมีใบสีเขียวเข้ม

กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

1. เด็กทำกิจกรรม ทำพัดสีเขี้ยว ครูแจกกระดาษ A4 พับรอย ไปมาทั้งแผ่น ให้เด็กระบายสีเขี้ยวเข้ม สีอ่อน เรียงลำดับสีตามรอยพับแต่ละช่องในกระดาษ จากนั้นพับครึ่งนำปลายกระดาษ 2 ข้าง มาตัดกาวจับจีบให้เป็นพัด

2. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันถึงการระบายสีเขี้ยวเข้ม - อ่อนในกระดาษ การเรียงสีเขี้ยวเข้มไปจนถึงสีอ่อน หรือเรียงจากสีเขี้ยวอ่อนไปจนถึงสีเขี้ยวเข้ม

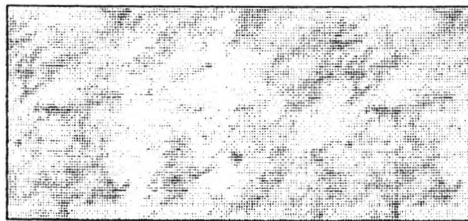
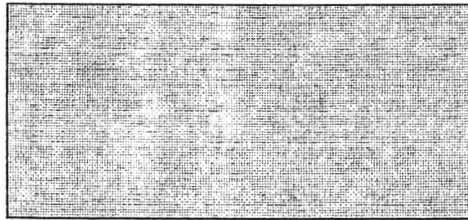
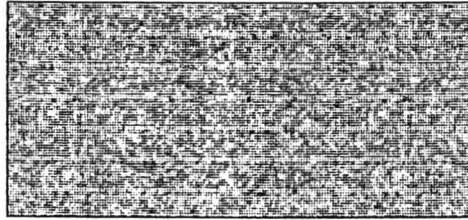
สื่อและอุปกรณ์

1. ต้นไม้ภายในโรงเรียน
2. ใบไม้ (ที่เด็กนำมา) 30 ใบ
3. สีเขี้ยวเรียงระดับเข้ม - อ่อน 4 ระดับสี
4. กระดาษร่าง A4 30 แผ่น
5. กาว

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเปรียบเทียบน้ำหนักเข้ม - อ่อนของสีที่เด็กยู่ที่เห็น
2. สังเกตจากการสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะ
3. สังเกตจากการเรียงลำดับสีเข้ม - อ่อนในงานประดิษฐ์พัดของตนเอง

หน่วย พื้นผิว
หน่วย พื้นผิว

แผนผังความคิด หน่วย พื้นผิว

แผนการสอนศิลปะศึกษา

มโนทัศน์เกี่ยวกับ พื้นผิว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แผนการสอนที่ 17 เรื่อง พื้นผิวจากการสัมผัสได้จริง

ความคิดรวบยอด

พื้นผิวคือลักษณะที่มีอยู่ชั้นนอกสุดของธรรมชาติและสิ่งต่างๆ รอบตัวเราทุกสิ่งมีพื้นผิวที่มีลักษณะเฉพาะตัว

จุดประสงค์

1. สามารถบอกลักษณะของพื้นผิวจากการสัมผัสได้จริง
2. สามารถสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะ
3. สามารถบอกลักษณะของพื้นผิวที่มีในงานภาพปะติดของตนเองได้

เนื้อหา

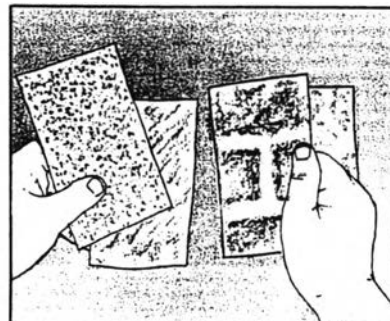
พื้นผิวที่สัมผัสได้จริง ในธรรมชาติทำให้เกิดความรู้สึกจากการสัมผัสแตกต่างกันตามลักษณะของพื้นผิวนั้นๆ เช่น แข็ง เรียบเนียน สาก หยาบ ละเอียด นุ่ม ลื่น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

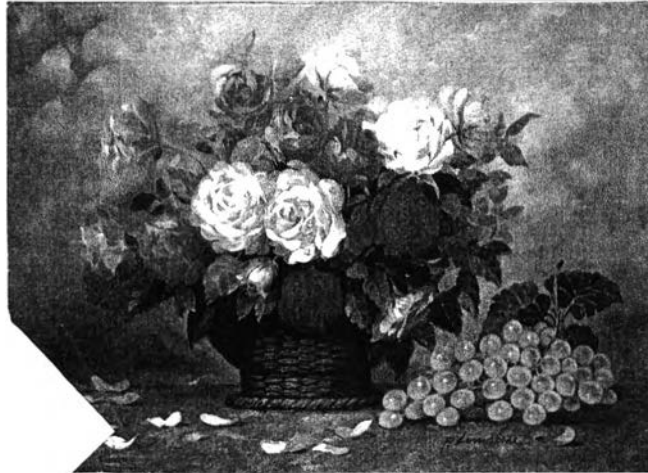
กิจกรรมการมอง การเห็น การสังเกตและการสัมผัส

1. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับพื้นผิวที่มีอยู่ในธรรมชาติ ตัวอย่าง เปลือกของต้นไม้ชนิดต่างๆ ครูสร้างข้อตกลงกับเด็กเกี่ยวกับการพาเด็กออกไปทัศนศึกษาพื้นผิวของต้นไม้ชนิดต่างๆ ที่มีในโรงเรียน พร้อมทั้งเด็กทุกคนจะต้องมีการบันทึก โดยครูจะแจกกระดาษและสีเทียนให้เด็กพิมพ์ภาพพื้นผิวของต้นไม้ด้วยสีเทียน

2. หลังจากกิจกรรมทัศนศึกษาแล้ว ครูและเด็กสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับพื้นผิวของต้นไม้ของแต่ละต้นที่แตกต่างกัน ช่วยกันนำกระดาษที่ให้เด็กพิมพ์ภาพสีเทียนจากพื้นผิวของต้นไม้มาเปรียบเทียบกันและเรียงลำดับจากพื้นผิวเรียบ หรือ ขรุขระน้อย ไปหา พื้นผิวหยาบหรือขรุขระมาก

กิจกรรมการถามและตอบ

ชื่อภาพดอกไม้และผลไม้

บทสนทนา (ครูใช้คำถามกระตุ้นเด็กได้ใช้สายตาในการสำรวจให้มากที่สุด)

เด็กๆเคยเห็นดอกไม้ที่ไหนบ้าง ที่บ้านใครบ้างมีดอกไม้จัดใส่แจกันประดับบ้าน วันนี้เราจะมาดูภาพงานศิลปะเกี่ยวกับดอกไม้ นอกจากนี้มีดอกไม้แล้วมีอะไรอีก เด็กมาดูพร้อมกันกับคุณครูแล้วคุยร่วมกัน

- เด็กเห็นอะไรในภาพบ้าง
- มีดอกไม้ดอกกุหลาบหรือไม้มืออยู่ตรงไหน
- มีดอกไม้ดอกไหนบ้างที่หันดอกไปด้านข้าง ไม่หันมาทางด้านหน้า ด้านที่เด็กกำลังมองดู
- เด็ก ๆสังเกตเห็นที่ก้นดอกไม้มีอะไรเกาะอยู่
- เด็ก ๆดูที่ตะกร้ามีดอกไม้มีสีอะไรบ้าง
- นอกจากดอกไม้ในตะกร้า มีอะไรบ้างที่อยู่บนพื้น มีสีอะไร
- ผลไม้ที่มีลักษณะเป็นผลเล็กๆเด็กรู้จักหรือไม่ เด็ก ๆคนไหนบ้างที่เคยรับประทาน มีรสชาติเป็นอย่างไร
- ใบไม้ในตะกร้าและใบไม้ที่พวงองุ่น มีลักษณะรูปร่างคล้ายกันหรือต่างกันอย่างไร
- ถ้าครูใช้มือลูบสัมผัสที่ตะกร้า และที่กลีบดอกไม้ เด็กคิดว่าบริเวณไหนที่ขรุขระหรือหยาบกว่ากัน
- ถ้าครูใช้มือลูบที่ผลองุ่นกับที่ตะกร้า บริเวณไหนที่เรียบหรือลื่นกว่ากัน
- ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผิวของตะกร้า ผิวของดอกไม้และผิวขององุ่น ผิวของกุหลาบ

ที่ดูแล้วคล้ายกันมากกว่า

ในภาพมีดอกไม้ประดับไว้ในตะกร้า ดอกไม้ชนิดนี้คือดอกกุหลาบมีหลายสี ได้แก่ สีแดง สีชมพู สีขาว สีเหลืองอ่อน และด้านล่างที่พื้นมีพวงองุ่นลูกสีเขียวอ่อนวางอยู่ที่กลีบของดอกกุหลาบและที่ลูกองุ่น หยคหน้าเกาะอยู่ ทำให้รู้สึกว่สิ่งของที่เรามองดูอยู่เบียด หรือข่มขื่น นอกจากนี้ยังมีกลีบดอกกุหลาบบางกลีบที่วางอยู่บนพื้น ถ้าเราใช้มือจับที่กลีบดอกกุหลาบจะรู้สึกว่ที่กลีบเรียบ ส่วนองุ่นที่วางอยู่จะมีผิวเรียบและลื่น

กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

1. เด็กทำกิจกรรม ภาพปะติด ด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น เมล็ดข้าวเปลือก เมล็ดงา เมล็ดถั่ว โดยครูแจกวัสดุให้เด็กปะติด วัสดุจากธรรมชาติ
2. ครูและเด็กสนทนาร่วมกัน เด็กๆนำผลงานออกมาเล่าให้เพื่อนฟังเกี่ยวกับพื้นผิวที่แตกต่างกันชนิดใดขรุขระมากไปจนถึงขรุขระน้อย

สื่อและอุปกรณ์

1. ดินไม้จริงในบริเวณโรงเรียน
2. กระดาษบันทึกที่ได้จากการพิมพ์ภาพ
3. สีเทียน
4. เมล็ดข้าวเปลือก งา ถั่วเขียว ถั่วแดง ถั่วเหลือง ก้อนกรวด อย่างละ 2 ถ้วย
5. กาว

การประเมินผล

1. สังเกตจากการบอกลักษณะของพื้นผิวทางการสัมผัสและการมองเห็น
2. สังเกตจากการสนทนาเกี่ยวกับรายละเอียดจากภาพงานศิลปะ
3. สังเกตจากการสามารถบอกลักษณะของพื้นผิวที่มีในงานภาพปะติดของตนเอง

ประวัติผู้เขียน

นางสาวเสาวลักษณ์ อนุดิษฐ์ เกิดเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2514 ที่จังหวัดอุทัยธานี สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย จากคณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2535 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2539 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนบ้านซันสุราษฎร์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไร่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

